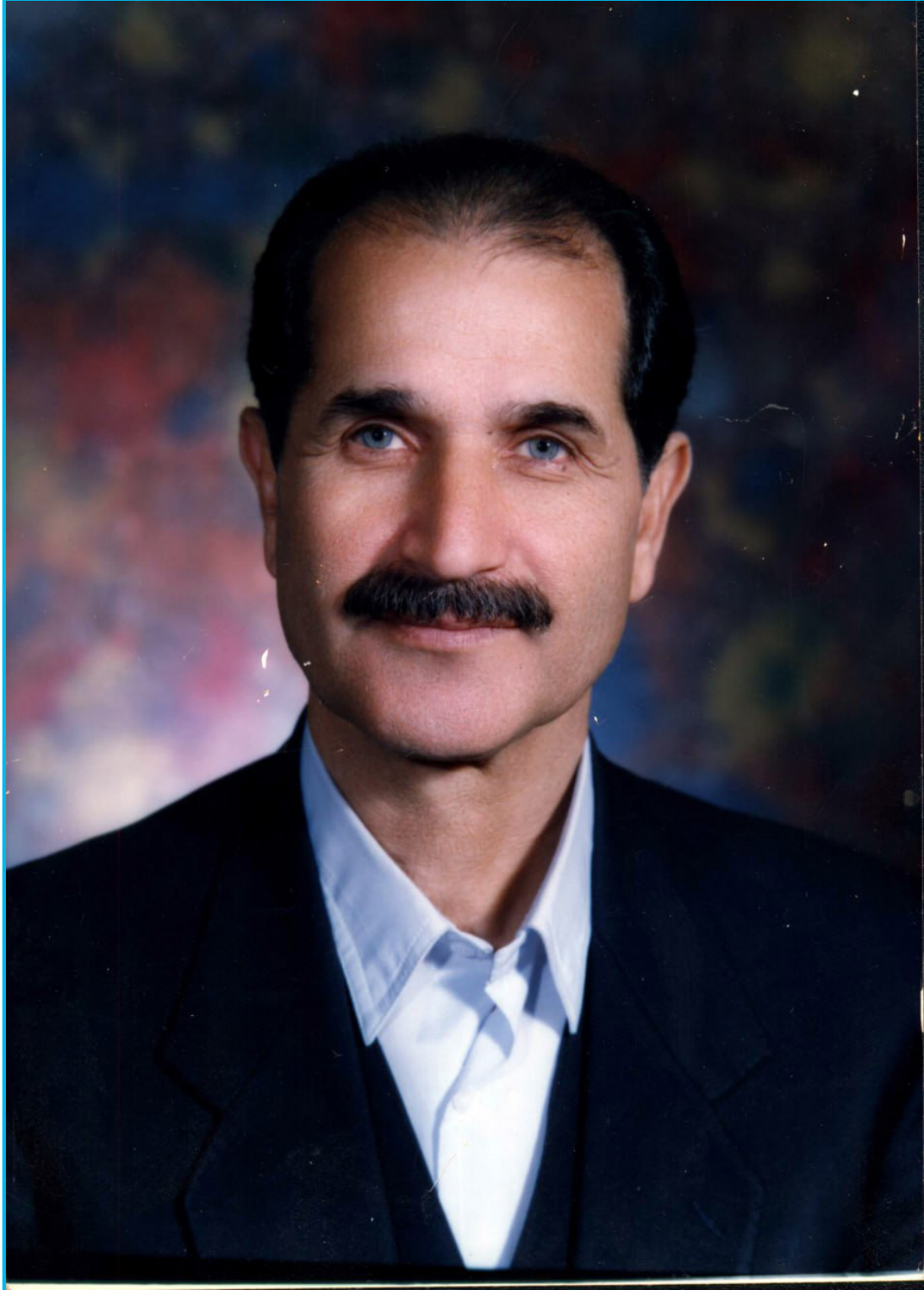

Aylıq Edebi Dergi

آیلیق ادبی درگی

Ustad şair və alim Həbib Fərşbaf
Edebi Köprünün bu sayının qonağıdır

Qış.Ocaq.say.44.2026

قیش. اسفند. سای. ۴۴. ۱۴۰۴

BU SAYIDA

Səxavət İzzəti - Əndəlib
Səttar Gülməhəmmədi
Tayyib Atmaca
Zahide K.
Sevinc Qərib
Yeganə Məmmədova
Həsən İldırım
Eloğlu
Əli Cavadpur
Esmira Fuad
İlyas Əmirxanı
Ümüd Əli Şeyxi
Həbib Fərşəf
Rza Həmrəz
Əli Təqizadə
Mərcan Mənafzadə
Soyuq Su Kimi
Həvva Nazim

بو سايدا

سَخَاوَتِ عِزْتِي - عِنْدَلِيْب
سَتَارِ گُلِ مَحْمُودِي
طَيِّبِ اَتْمَاجَا
زَاهِيْدَه ك.
سَيُوْنِجِ قَرِيْب
يَنْگَانَه مَمْمُودُو
حَسَنِ اَيْلِدِيْرِيْم
اَنْلِ اوْغْلُو
عَلِي جَوَادپُوْر
اَنْسَمِيْرَا فُوَاد
اَلِيَّاسِ اَمِيْرخَانِي
اَمِيْدِ عَلِي شَيْخِي
حَبِيْبِ فَرْشَبَاف
رِزَا هَمْرَاز
عَلِي تَقِي زَادَه
مَرْجَانِ مَنَافْ زَادَه
اَنْلَمَانِ بَاخْشِي
حَوَا نَازِيْم

Novruz Bayramınız Mübarək Olsun

Azərbaycan Türkləri qışın son ayına "Bayram ayı yada boz ay deyərlər. İlin son dörd Çərşənbəsi Bayram ayında yer alan Çərşənbələrdir:

Su çərşənbəsi Od çərşənbəsi
Yel çərşənbəsi Torpaq çərşənbəsi

Azərbaycan mədəniyyətində bu dörd çərşənbəyə xüsusi əhəmiyyət verilir və hər çərşənbənin özünə bağlı özəl məraimləri var.

"Yeni gün" mənası verən Novruz bütün dünyada 300 milyondan artıq adam tərəfindən əzizlənir yüzlər milyon insanın yeni ilin başlanğıcı kimi qəbul olunur. Bu bayram artıq üç min ildir ki, Çin sərhəddindən Balkanlara qədər yaşayan millətlərin hər bahar gələndə gözəl adət və ənənələrlə qutladığı Bahar Bayramıdır. Novruz Bayramı adı gedən Coğrafiyada yaşayan millətlərin ədəbiyyatında ən önəmli motivlərdən biridir. Yusif Has Hacıbdən günümüzdə qədər bütün türk şüirləri Bahar Bayramı və Bahara şeir yazmasınlar. Bu məqamda mərhum ustad Şəhriyarın məruf "Heydərbabaya salam" poemasını dərin sevgi və ehtiramla yad edirik.

Bayram idi gecə quşu oxurdu,
Adaxlı qız bəy corabın toxurdu,
Hər kəs şalın bir bacadan soxurdu,
Ay nə gözəl qaydadı şal sallamaq,
Bəy şalına bayramlığın bağlamaq.

Şal istədim, mən də evdə ağladım,
Bir şal alıb tez belimə bağladım,
Qulamgilə qaçdım şalı salladım,
Fatma xala mənə corab bağladı,
Xan nənəmi yada salıb ağladı.

EDEBİ KÖPRÜ

Aylıq Şeir və Ədəbi Dərgisi
Yönetmə: Səxavət İzzəti
8.ci il.say45.Qış.Şubat.2026
(e-dergi)

edebi.korpu@gmail.com
Telegram: <https://t.me/sheirdergisi>

ادبی کۆرپو

ایلیق شعر و ادبیات ادبی درگی

یؤنتمن: سخاوت عزتی

۲۰۲۴.۸.۱۰ جی ایل - قیش . اسفند . ۱۴۰۵

Unutmaq

Əziz şair və hürəmtli müəllim Həbib Fərşbafa

اونوتماق

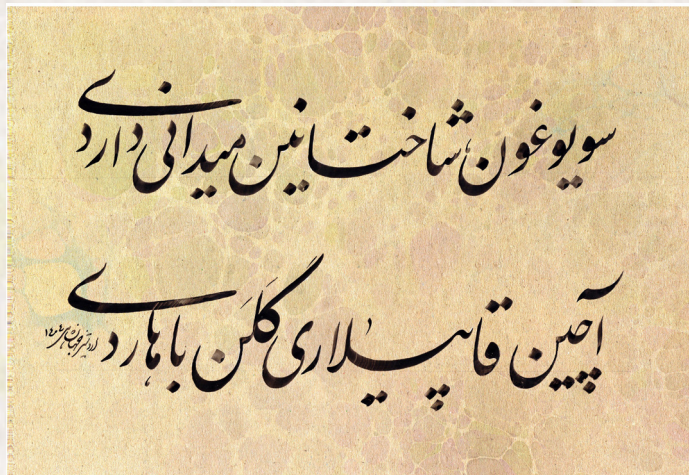
عزيز شاعر و حورمتلى معلم حبيب فرشبافا

✿ Səxavət İzzəti - Əndəlib

Həyatın anlamın, dünyanın dadın,
Sən idin birinci öyrətdin mənə,
Ağrılı, acılı zamanımızda,
Sevgini, sevinci öyrətdin mənə.

Sən ey məllimim bildiklərimi,
Bir bə bir hamısın mənə dərs dedin.
Hər şeyi öyrətdin ancaq nə fayda,
Səni unutmağı öyrədənədin.

Əl yazıdakı xətt:
Günümüzdə
xətt ustası
Ərdəşir Cəhanşahi
cənablarındır

Soyuğun, şaxtanın meydanı dardı

Açın qapıları gələn vahardı

✿ سخاوت عزتی - عندلیب

حياتين آنلامين، دونيانين دادين،
سن ايدين بيرينجي اويرتدين منه،
آغريللي، آجيللي زامانيميزدا،
سنوگينلي، سنوينجى اويرتدين منه.

سن اي معلميم بيلديكلريني،
بير به بير هاميسين منه درس دندين.
هر شئي اويرتدين انجاق نه فايदा،
سنى اونوتماغي اويردنمهدين.

Həbib Fərşafə

* Səttar Gülməhəmmədi

1968-ci ildə Xudafərin məntəqəsinin Vinəq adlı kəndinin mədrəsəsinə təzəcə müəllim gəlmişdi. Tanış oldum.

Dahi bir İnsan və xalqımızın unudulmaz şairi Həbib Fərşafəla tanış olmağım mənim üçün gözəlilməz bir görüş və sonralar o günlər unudulmaz bir xatirəyə çevrildi.

Həbib Fərşafə ümumiyyətlə şeirlərində yersiz ünvanlara, bar- bəhər verməz mövzulara, yersiz məcralara, kora cığırlara toxunub Şeirlər, Romanlar, Əfsanələr və Dastanlar yazmırdı çün ki, o bir böyük və əzəmətli xalqın bətnindən doğulmuşdu və hər yerdə şeirlərində yazıb yaratdığı obrazlarında xalqın tərcümei halı və yaşadığı durumu

əks olurd.

Həbib Fərşafənin bütün mövzulara kəsgin baxışı, yaraqlı təfəkkürü, dərin mənalı ehsası varıdı. və yerli yataqlı mövzuları qələmə alıb şeir yaratmağı mənim üçün şeir dünyama açılan yeni bir pəncərə oldu, bütün xüsusiyyətləri bir- biri üstə düşən eyni həyatı yaşyan gözəl- kiprik kimi bir- birinə yaxın olan iki şairin dostluğu beləcə başlandı və adlarında olan o səmimiyyət və hörmət hələ də əl çatmaz, quş qonmaz dağların başında yenilməz ürək bayrağı tək dalğalanmaqdadır .

Mən əziz dostuma can sağlığı xoşbəxt həyat uzun ömür arzu edirəm –

hürmətlə Səttar Gülməhəmmədi

حبیب فرشافا

* ستار گل محمدی

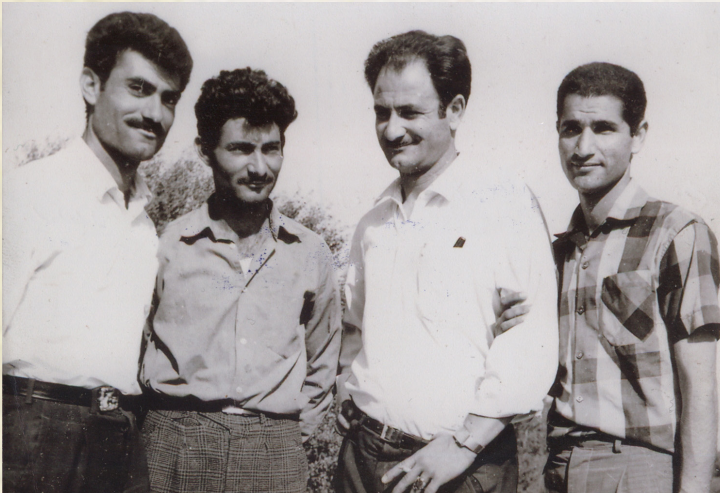
حبیب فرشافین بوتون موضوعلارلا کسگین باخیشی، یاراقلی تفکرو، درین معنالی احساسی و ینرلی یاتاقلی موضوعلاری قلمه آلیب شعر یارادماغی منیم اوچون شعر دنیااما آچیلان یننی بیر پنجره اولدو، بوتون خصوصیتلری بیر- بیر اوسته دوشن عینی حیاتی یاشیان گۆزله- کیپرک کیمی بیر- بیرینه یاخین اولان ایکی شاعرین دوستلوغو بئلهجه باشلانندی و آدلاریندا اولان او صمیمیت و حرمت هله ده ال چاتماز، قوش قونماز داغلارین باشیندا یننیلمز اورهک بایراگی تک داغلانماقدادیر .

من عزیز دوستوما جان ساغلیقی خوشبخت حیات اوزون عۆمور آرزو ائدیرم - حورمتله ستار گل محمدی

مین اوچ یوز قیرخ ینددینجی ایلده خدأفرین منطقه سینین وینق آدلی کندینین مدرسه سیننه تزهجه معلم گل میشدی.

داهی بیر انسان و خالقیمیزین اونودولماز شاعری حبیب فرشافلا تانیس اولماغیم منیم او چون گۆزلیلمز بیر گۆروش و سونرالار اوگونلر اونودولماز بیر خاطره یه چئوریلدی.

حبیب فرشاف عمومیتله شعرلرینده ینرسیز عنوانلار، بار بهر وئرمز موضوعلار، ینرسیز مجرالار، کورا جیغرلار توخونوب شعرلر، رومانلار، افسانه لر و داستانلار یازمیردی چون کی، او بیر بؤیوک و عظمتلی خالقین بطنیندن دوغولموشدو و هر ینرده شعرلرینده یازیب یاراتدیقی اوبرازلاریندا خالقین ترجمه حالی و یاشادیغی دورومو عکس اولوردو.

Şəlidə sağdan

Ustad şairlər:

Həbib Fərşafə

Mərhum Bəhmən Zəmanı

Məhəmməd Gülməhəmmədi

Səttar Gülməhəmmədi

Həbib Fərşafa

حبیب فرشافا

❁ Səttar Gülməhəmmədi

❁ ستار گل محمدی

İki canda bir vuranda ürəkələr
İki can yox ona bir can deyərlər
Dildən coşa hər arzular diləklər
Ona çay yox kükrək üman deyərlər.

ایکی جاندا بېر ووراندا اوره کلر
ایکی جان یوخ اونا بېر جان دئیرلر
دیلدن جوشا هر آرزولار دیلکلر
اونا چای یوخ کوکره ک عمان دئیرلر.

İkmizdə bir kök üstə qurulduq
Bulaq kimi qaynadıqca durulduq
İkimizdə bir gözələ vurulduq
Sevgi saxlar ömrü cavan deyərlər.

ایکمیزده بېر کوک اوسته قورولدوق
بولاق کیمی قاینادیقجا دورولدوق
ایکمیزده بېر گۆزه له وورولدوق
سئوگی ساخالار عؤمرو جوان دئیرلر.

Çox görüşdük Gird adında dağda biz
Qarşımızda kor dumanlar çökdü diz
Bundan belə bu baş tutan eşqmiz
Yaşayacaq zaman- zaman deyərlər.

چوخ گۆروشدوک گیرد آدیندا داغدا بیز
قارشیمزدا کور دومانلار چؤکدو دیز
بوندان بئله بو باش توتان عشقمیز
یاشایاجاق زامان- زامان دئیرلر.

Görüşlərdə hey titrədik hey əsdik
Kəlmə- kəlmə söz doğradıq, söz kəsdik
Xalqımızın sabahına tələsdik
Səhər yelin cana dərman deyərlər .

گۆروش لرده هئی تیتره دیک هئی اسدیک
کلمه- کلمه سؤز دوغرادیق، سؤز کسدیک
خالقمیزین صاباحینا تله سدیک
سحر یئلین جانا درمان دئیرلر .

Hər arzumuz dilə gəlməz el üçün
Gətirəcək bir gün səadət köçün
Bu yerlərdə vətən üçün, xalq üçün
Aşıqlar canların qurban deyərlər.

هر آرزوموز دیله گلمز ائل اوچون
گتیره جک بېر گون سعادت کوچون
بو یئرلرده وطن اوچون، خالق اوچون
عاشیقلا جانلارین قوربان دئیرلر.

Səttarın silindi könlünün pası
Həbiblə açıldı çox müəmması
Gül açıb güllədi şerin dünyası
Ətrinə büründü hər yan deyərlər.

سئارین سیلیندی کؤنلونون پاسی
حبیب له آچیلدی چوخ معماسی
گول آچیب گول له دی شعرین دنیاسی
عطرینه بوروندو هر یان دئیرلر.

Bühtan Kuşları

✿ Tayyib Atmaca

Sesinin tonundan kırgınlık akar
 Gözlerin hâlini beyan ediyor
 İçin bir dalgalı denize dönmüş
 Aklın sana, kalbin bana ne diyor

Sırtına yükleyip gam dağlarını
 Nereye gidersen kimden kaçarsın
 Gönlümde açarken güz çiğdemleri
 Veysel usta gibi dert mi açarsın

Zamandan mekândan ıradım kaldım
 İki kat uzadı günler geceler
 Gözlerimle küskün olan uykular
 Senin düşlerinde nasıl geceler

Gel uçalım Kafdağı'nın ardına
 Çevremizde gezer bühtan kuşları
 Canımıza aşerenler toplanmış
 Kucağına doldurmuşlar taşları

بهتان قوشلاری

✿ طیب آتماجا

سسسی نین تونوندان قیرقینلیق آخار
 گۆزلرین حالینی بیان ائدیور
 ایچین بیر دالغالی دنیزه دؤنموش
 عاغلین سنه، قلبین بنه نه دیور

سیرتینا یوکلہ بیپ غم داغلارینی
 نره یه گئدرسن کیمدن قاچارسان
 کؤنلومده آچارکن گۆز چیمیدملری
 ویصل اوستا کیمی درد می آچارسان

زاماندان مکاندان ایراقدان قالدیم
 ایکی قات اوزادی گونلر گنجهلر
 گۆزلریمله کوسکون اولان اویخولار
 سنین دوشلرینده ناسیل گنجهلر

گل اوچالیم قافداغی نین آردینا
 چئوره میزده گزر بوهتان قوشلاری
 چانیمیزا آشرنلر^۱ توپلانمیش
 قوجاغینا دولدورموشلار تاشلاری

۱- یئریکلہ مک، تاماه سالماق

Düşlerime Kar Yağarken

❁ Zahide K.

Her gece düşlerime kar yağar
Senin yüreğinde yangınlar var
Gözlerine topladığın bulutlar
Ne zaman bir şimşekle karşılaşır

Ne zaman yağarsın gönül topraklarıma
Biliyorum bir serçe gibi üşüyor ellerin
Konuşursan sesin titrer bilirim
Yaralamaktan korkarsın kelimeleri

Korkulara yaslanarak uyursun
Nasıl ki bir dağ dağa kavuşur
İnsan da insana kavuşur bir gün
Kelimeler tekrar canlanır o gün

Beklemek bir sabır fidanı
Elbet duracak meyveye
Yeter ki umutlarını diri tut
Mutluluk kapını çalacak bir gün

دوشلریمه قار یاغارکن

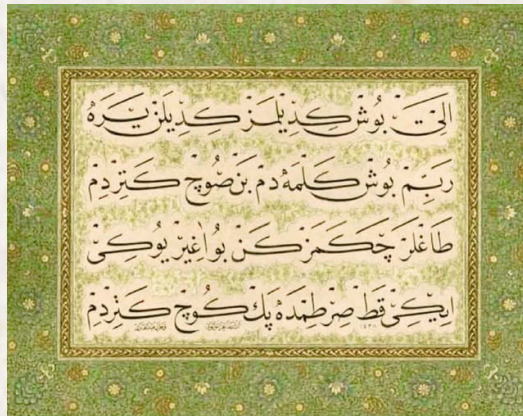
❁ زاهیده ک.

هر گئجه دوشلریمه قار یاغار
سنین اوره یینده یانغینلار وار
گۆزلرینه توپلادیغین بولوتلار
نه زمان بیر شیمشکله قارشیلانیشیر

نه زمان یاغارسین کونول توپراقلاریم
بیلیرم بیر سئرچه کیمی اوشویور اللرین
قونوشورسان سسین تیتتر بیلیریم
یارالامقدان قورخارسان کلمه لری

قورخولارا یاسلاناراق اویورسان
ناسیل کی بیر داغ داغا قاووشور
اینسان دا اینسانا قاووشور بیر گون
کلمه لر تکرار جانلانیر او گون

بکله مک بیر صبیر فیدانی
البت دوراجاق مئیویه
یتتر کی اوموتلارینی دیری توت
موتلولوق قاپینی چالاجاق بیر گون

Tanrıya...

* Sevinc Qərib

Boş əlim, boş qucağım,
 Alışmadı ocağım.
 Yox daha umacağım,
 Çək göyünə, çək məni!

Sevgim tənha qarıdı,
 Dərdim məndən yarıdı.
 Üzüm sənə sarıdı,
 Çək göyünə, çək məni!

Dibi su tutmaz quyum,
 Bəxtimə çatmaz boyum,
 Nə yatdım, nə də doyum,
 Çək göyünə, çək məni!

Ümidlərə sarıldım,
 Üz görmədim qırıldım.
 Bu ömürdən yoruldu,
 Çək göyünə, çək məni!

تانییا

* سۆینج قریب

بوئش الیم، بوئش قوجاغیم،
 آلیشمادی اوجاغیم.
 یوخ داها اوماجاغیم،
 چک گۆیونە، چک منی!

سۆگیم تنها قاریدی،
 دردیم مندن یاریدی.
 اوزوم سنه ساریدی،
 چک گۆیونە، چک منی!

دیبی سو توتماز قویوم،
 بختیمه چاتماز بویوم،
 نه یاتدیم، نه ده دویوم،
 چک گۆیونە، چک منی!

اومیدلره ساریلیم،
 اوز گۆرمه دیم قیریلیم.
 بو عۆموردن یورولدوم،
 چک گۆیونە، چک منی!

Ətrini

* Yeganə Məmmədova

Ey rəssam! Vurduğun naxışlara bax,
Gör necə itirib bu qız ətrini.
O həsrət qoyduğun baxışlara bax,
Götür qələmini, gəl cız ətrini.

Asdın dərd sırğası qulaqlarımdan,
Ah-nalə tökülür dodaqlarımdan.
Xəzana çevrilmiş yanaqlarımdan,
Duyarsan baharda payız ətrini.

Qayıt bircə anlıq, gəl, işinə bax,
Taxtı tərs çevrilmiş şil işinə bax.
Dur tablo önündə, əl işinə bax,
Kənardan hiss elə cılız ətrini.

Ruhunun kirini ömrümə tökdün,
Fırçanla şumlayıb həsrəti əkdin.
Afərin deyirəm, qüsursuz çəkdin,
Tablodə bu qızın yalqız ətrini.

Sanki bir fəsilədin, son oldun, bitdin,
De, hansı arzuya, muraza yetdin?
Çiçək qoxusundan imtina etdin,
Gəl doldur sinənə kağız ətrini.

عطرینى

* يىگانە مەممەدوۋا

ائى رسام! ووردوغون ناخيشلار باخ،
گۆر نىجە ايتيريب بو قيز عطرينى.
او حسرت قويدوغون باخيشلار باخ،
گۆتور قلمينى، گل جيز عطرينى.

آسدین درد سیرغاسى قولاقلاریمدان،
آه-نالە تۆکولور دوداقلاریمدان.
خزانا چئوریلmiş ياناقلاریمدان،
دویارسان باھاردا پاییز عطرینى.

قايیت بيرجه آنلیق، گل، ایشینە باخ،
تاختى ترس چئوریلmiş شیل ایشینە باخ.
دور تابلو اؤنوندە، ال ایشینە باخ،
کناردان حیس ائلە جیلیز عطرینى.

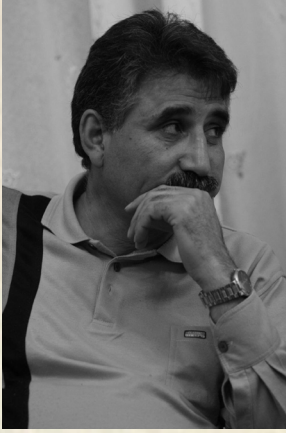
روحونون کیرینى عؤمرومە تۆكدون،
فیرچانلا شومالایب حسرتى اکدین.
آفرین دئییرم، قصورسوز چکدین،
تابلودا بو قیزین یالقیز عطرینى.

سانکی بیر فصیلدین، سون اولدون، بیتدین،
دی، هانسی آرزویا، مورازا یئتدین؟
چیچک قوخوسوندان ایمتینا اتتدین،
گل دولدور سیننه کاغیز عطرینى.

Fikirlərdən Fikirlərə

(Ustad Həbib Fərşbafın həyat və yaradıcılığı ötürü baxışında)

✿ Mərhum Həsən İldırım

60-ci illərdə ölkəmizin siyasi- iqtisadi sahələrinə baş verən dəyişiklər nəticəsində; xalqımızın ictimai- mədəni həyatında da yeni bir dövr açıldı. cəmiyyətdə yeni qüvvələr törəndi. bu ictimai dəyişiklərdə İnsanpərvər və ziyalı müəllimlərin təsiri daha önəmli oldu. onlar kəndli balalarının gözünü yeni dünyaya açmaqla bərabər, kəndlilərdən, kənd həyatından, mədəniyyətindən özəlridə çox şeylər öyrəndilər.. onların sırasında fəaliyyət göstərən görkəmli qələm sahibləri, xalq arasından folklor nümunələrini: Nağıl, Bayatı, Dastan və... toplayıb mətbuatda, yaxud kitab şəklində çap etdirməyə başladılar. habelə kənd həyatı ilə bağlı yazdıqları, hekayə, şeir, nümayişnamələri və... ilə, 60- ci illərdə ölkədə, yaranan ədəbiyyatın aparıcı qüvvələrinə çevrildilər. onların arasında Azərbaycan müəllimləri, yeni ədəbi- ictimai cərəyanın ön sıralarında fəaliyyət göstərən ən qabaqcıl ədəbi - ictimai simalar idilər. onlar 40 və 50- ci illərdə, Azərbaycanda baş verən ictimai- siyasi hadisələrin xalq həyatında, mədəniyyətində buraxdığı izlərini dərin və geniş surətdə arayıb - araşdırdılar, onları mənimsədilər və bu böyük bəşəri amalın işığında, müasir dövrlə həmahəng səslənən yeni bir ədəbiyyatın təməl daşını qoydular və onu ölkə müqayəsində inkişaf etdirib, dar günlərdə, yaman çağlarda böyük bir fədakarlıqla qorudular, yaşatdılar və sonrakı nəsillə tapşırıdılar. ədəbiyyatımızın ocağını yanar saxlayan, o sevimli müəllim- yazıçı və şairlər nəslinə mənsub olanların biri də,

görkəmli müəllim- yazıçı və şairimiz ustad Həbib Fərşbafdır.

1944- ci ilin Yaz aylarının ortalarında, Təbrizin ən məşhur məhəllələrindən olan «Bağmeşə»də, zəhmətkeş bir ailədə dünyaya göz açmışdır Həbib müəllim:

İşıqlığa, nura, bənd olduğumdan
günəşli bir yazda doğmuşdur anam.

O, ibtidai təhsilini Təbrizin «Mümtaz» adlı mədrəsəsində bitirmiş və əlaçı şagird kimi, «Sıqqətülislam» dəbiristanında¹ orta təhsilini davam etdirib və diplom almışdır. ibtidai təhsil illərinin axırlarında, ana dilində oxumağa marağı artmışdı. qardaşının ana dilli kitablarını və elcədə Bağmeşə uşaqlarının kitabını təmin edən «Mir Təqi Əbusaleh»dən kitab alıb oxumaqla və Mir Təqinin topladığı şifahi ədəbiyyat nümunələrini dinlədikcə ana dilimizə və ədəbiyyatımıza olan sevgisi daha da artmışdı.

İbtidai və orta təhsil illərindən, iki müəlliminin siması Həbibin xatirində həkk olmuş: birinci: 5- ci sinifdə oxuyarkən , gözünün qabağında «Əlipur» adlı müəllimini dərs kilasından² çağıraraq aparmış və bir daha geri qaytarmamışlar. ikincisi: Azərbaycanın tanınmış müəllimi «Firidun Qərəçorlu». o, Həbib Fərşbafın taleində böyük rol oynamışdır. Həbibin Firidunla şagird müəllim münasibəti, dostluğa çevrilmiş. bu dostluq hələdir ki, davam edir³. Həbib Fərşbafın müəllim olmağında elə bu sevgidən doğmuşdur.

1963- cü ildə Həbib «Sipah-i daniş»⁴ paltarında Qaradağ kəndlərinə getmiş və 11 il bu bölgədə müəllimlik etmişdir. o Qaradağın ən ucqar kəndlərindən başlayaraq, ömrünün ən gözəl çağlarını, barlı- bəhərli illərini, Qaradağlılarla keçirmişdir. o Qaradağda, Mədrəsəsiz- məktəbsiz kəndlərdə məktəb tikib, kilas qurub, bu sayaq o yurdda, mədrəsə binası tikə - tikə, elm toxumunu əkə- əkə, dələ- duzlarla döyüşə- döyüşə, Qaradağlıların, bütün işlərində yaxından iştirak edir: gündüzlər mədrəsələrdə kəndlilərin oğlan- qızlarına kilas

təşkil edir; gecələrdə, öz evində kəndlilərə Mirzə Cəlilin hekayələrini, hop- hop, möcüz⁵ və başqalarının əsərlərini oxuyur və... toylar da, yaşlarda xalqın sevincinə, qəminə şərik olur. xəstələrin dərmanını, Təbrizdə ki, həkim dostlarının vasitəsilə təmin edir. Küsənləri barışdırır. zorakıları yerlərində oturturur. Qaradağı, oba oba, oymaq, oymaq gəzir. aşıqların məclislərində olur. müəllim və ziyalıların cəmlərinə qoşulur. dağçılarla dağçılıq edir. beləliklə, o xalqın həyatına çox dərinədən və yaxından bələd olur. incəliklərini öyrənir. bucur yaşamaqla, adı«Ağa Mirzə Həbib»-dən, Həbib müəllim səviyyəsinə yüksəlir. xalqın etimadını, inamını qazanır. sevimli dostu, sirdaşı və səbirdaşı olur və sinələrdə yaşayan, Nəgmələri, Bayatıları, Nağılları və Atalar sözlərini toplayır Təbrizdə ki, folklor üzərində işləyən dostlarına çatdırır. Azərbaycanın fəal müəllim- yazıçı və şair şəxsiyyətləri ilə o cümlədən: «Rəhim Reisniya», «Qulamhüseyn Fərnud» və başqaları ilə yaxın əməkdaşlıq edir.

1971-ci il «sipah danış» sıralarında müəllimlik edənlərin içində birincilik qazanır. 2500 illik şahlıq bayramlarına dəvət olunur. o, bayramda iştirak etmə şərti ilə, danışgahda⁶ alı təhsil alacağını bilib- bilib, o törənlərdə iştirak etməkdən imtina edir. xalqı ilə yaşamağı, xalqın cəbhəsində olmağı üstün tutur.

70-ci illərdən etibarən «Musiqi»yə həvəsi daha artır və Akordiyon, öyrənir və 5 dəftərdə xalq mahnılarını toplayır. onlara özünün ixtira etdiyi bir yazı ilə not yazır. ancaq təəssüflər olsun ki, 50-ci illərdə, pəhləvi rejiminin qanlı qadalı dövründə, məmurların qorxusundan, Həbibin yaxınları onun bu dəftərlərini, şeir və hekayələrini və topladıqları başqa folklor nümunələrini o cümlədən, xalqın içində «Elcə bilən»lərin dilindən topladığı xalqın «Türkcə dava» adlandırdığı məalicə və dərman üsullarını əhtə edən dəftərdə, bunların içində bağlarda torpağa quylanırlar və bir daha tapılmırlar:

Yağma yağış

Yağışından nə bitəcək bu havada?

Bağçalarda, nə qızıl gül

Zəmilərdə, nə də sünbül

Biz, yenədə kitab əkdik

Düşüncənin toxumların

Anaların göz yaşıyla suvarırıq narın- narın.

1974- ildə, atdan yıxılır, ağır zərbələr alır ki, indi də onların ağrısı ilə yaşayır- və bir daha Qaradağ kəndlərində müəllimlik edə bilmir. Təbrizə qayıdaraq, «Dəvəçi», «Şeşgilan» məhəllələrində müəllimliyini davam etdirir. bu dönə şəhərli balalarına el içindən topladığı şifahi ədəbiyyat nümunələrindən, parçalar oxuyur. onları elimizin keçmişi, bu günü ilə tanış edir. məktəblilərə elm, savadla bərabər, İnsanı səciyyələri aşılayır, onlarda nəcib duyğular oyadır. Həbib müəllim, Təbrizdə, seçilən, sayılan müəllimlərindən olur.

70- ci illərdə, musiqi sahəsində səmərəli fəaliyyətə başlayır. Qaradə, öyrəndiyi muğamları, el havalarını və bəstəkar mahnılarını yaymaq üçün, Təbrizdə fəaliyyət göstərən, musiqi xadimləri o cümlədən Mahmud Şatıryan, Həsən Dəmirçi, Əli Fərşəbaf birgə işləyir. eyni halda aşıqlarla da, o cümlədən aşıq Həsən İskəndəri və başqaları ilə əməkdaşlıq edir.

İnqilabdan sonra, Təbrizdə, fəaliyyət göstərən «Yazıçı - şairlər» cəmiyyətinin müdiri heyyyətinin üzvü seçilir və var gücü ilə ədəbiyyatımızın çiçəklənməsi uğrunda çalışır. bu dövərdə onun «Qaradağ kəndlərində», «Dan yeri» adlı şeir məcmuələri, «Uşaqlar bağçası» adlı uşaq şeirləri və... əsərləri dostlarının vasitəsilə çap olunur.

1984- cü ildə Tehrana köçür. Tehranın 4-cü məntəqəsində müəllimliyinə davam etdirir. və şeirlər, hekayələr yazır. ədəbi əncümənlərdə iştirak edir.

1994- cü ildə Tehrandə, onun 50 yaşı və 30 illik müəllimliyi münasibəti ilə çox təntənəli ağır- loma mərasımı təşkil olunur. ustad Fərşəbaf təqaüdə çıxsada, ancaq yenə müəllimliyi əsas peşə kimi davam etdirir və o Riyaziyyat sahəsində dərslük vəsaitləri yazmaqla, yüksək səviyyəli Riyazi klassesləri tərtib etməklə yorulmadan çalışır.

Ustad Həbib Fərşəbafın 60-ci illiyi ilə bağlı Tehrandə, müəllim dostları, ədəbi - mədəni əncümənlər, habelə yüksək səviyyəli elm sahibi olan şagirdlərinin iş birliyi ilə unudulmaz və təntənəli bir ağır- loma mərasımı təşkil tapdı ki, geniş surətdə

mətbuatda əks olundu.

Həbib Fərşəbaf muasir Azərbaycan ədəbiyyatının ən görəkmlı təmsilçilərindən biridir. o xəlx ruhunun gözəl bilicisi, milli xüsusiyyətlərimizin mahir sərrafı, İnsanı səciyyəylərlə zənginləşmiş yaradıcı şəxsiyyətdir. ana dilli şerimizin, nəsrimizin, uşaq ədəbiyyatımızın dəyərli sımalarındandır. onun bədii amalı: dünyanı olduğu kimi, həqiqəti bir sənətkar gözü ilə görmək, dərk etmək və görüb - götürdüklərini mənalandırır , bədii düşüncələr vasitəsi ilə söyləməkdir.

Həbib müəllimin şeirlərinin mayası, onun zəngin həyat təcrübələrindən su içmiş, büllurlaşmışdır. şairin ifadə etdiyi, bədii duyğu və düşüncələr, təsvir və tərənnüm etdiyi, məzmunlar, onun yaşantılarının, bədii lövhələrdə canlanmış surətləridir. şair duyduqlarını, yaşadıqlarını, yaradıcı xəyalında təsvirlərə çevirib, müxtəlif şeir biçimlərində ifadə etməklə oxucularının ürəyində yeni əhvalruhiyyə doğurur. bədii duyumlar, düşüncələr oyadır. onların iç dünyalarını təmizləyib, zənginləşdirir.

Həbibin yaradıcılıq dünyasına nəzər saldıqda onun mövzularını araşdırdıqda, ilk əsərlərindən, son əsərlinəcən yazdıqlarına, məzmun və mündəricə baxımından, bədii quruluş nüqtə-i nəzərdən yanaşdıqda, şairin yaradıcılığında müxtəlif mərhələləri və hər mərhələnin də özünə məxsus bədii xüsusiyyətləri, mövzu əlvanlığı açıq - ay-

dın gözlərimiz önündə canlanır. görünür ki onlar, xalqımızın talei ilə sıx bağlıdır. yurdumuzun başından keçirdiyi, tarixi- ictimai mərhələlərin bədii inikası bu əsərlərdə özünün dolğun təcəssümünü tapa bilmişdir.

Həbib Fərşəbafın əsərlərinin baş mövzusu İnsan dır. sözün geniş mənasında İnsan! onun şeirləri, İnsanın mənəvi yükəlişi, nəcib arzu və istəklərinin tərcimanı və sülh, xoşbəxtlik və ədalətli həyat uğrundakı mübarizəsinin bədii ifadəsidir. şair İnsanın mənəvi aləminin zənginliyini vəsf etməklə yanaşı, cameədə baş verən hər cürə qeyri İnsanı əməlləri, eybəcərlikləri, yaramazlıqları, alçaqlıqları da, pisləyir. İnsan cildinə girmiş «Heyvər»ləri, nifrət və qəzəbindən doğan, kəsgin ifadələr, taziyanərlə tənqid atəşinə tutur. acı istehza və öldürücü gülüşlərlə, mənfilikləri, mənəvi ucalığın qarşısında dizə çökdürür.

-
- 1- Lisə, mütəvəssitə
 - 2- Dərs otağı, sinif
 - 3- İndi rəhmətə gedib Allah rəhmət eləsin.
 - 4- Müəllim əsgər, o əsgərlər müəllim olaraq əsgərlik edirmişlər indidə vardılar" Sərbaz müəllim" deyilir.
 - 5- Mirzə Əli Möcüz Şəbistəri adlim satrik şeirlər yazan şair
 - 6- Üniversitə

Qaradağ kəndlərində kitabının qabığı

Dan yeri kitabının qabığı

فیکیر لردن فیکیر لره

(اوستاد حبیب فرشبافین حیات و یارادجیلیغی اۆتری باخیشدا)

✿ مرحوم حسن ایلدیریم

بیری ده، گۆرکملی معلم- یازبچی و شاعریمیز اوستاد حبیب فرشباف دیر.

۱۳۲۳- جی ایلین یاز آیلارینین اورتالاریندا، تبریزین ان مشهور محله لربندن اولان «باغمئشه» ده، زحمت کش بیرعائله ده دونیا یا گۆز آچمیشدیر حبیب معلم:

ایشیقلیغا، نورا، بند اولدوغومدان

گونش لی بیر یازدا دوغوموش دور اناام

او، ابتدایی تحصیلینی تبریزین «ممتاز» ادلی مدرسه سینده

بیتیرمیش و اعلاچی شاگرد کیمی، «ثقة الاسلام»

دیپرستانیندا اورتا تحصیلینی داوام ائتدیریب و دیپلم

آلمیش دیر. ابتدایی تحصیل ایللرینین آخیرلاریندا، انا

دیلینده اوخوماغا ماراغی آرتمیشدی. قارداشینین انا دیلی

کتابلارینی و ائله ده باغمئشه اوشاق لارینین کتابینی تأمین

اندن «میر تقی ابو صالح» دن کتاب آلیب اوخوماق لا و میر

تقی نین توپلادیغی شفاهی ادبیات نمونه لربنی دینله دیکجه

انا دیلمیزه و ادبیاتیمیزا اولان سؤگی سی داها دا آرتمیشدی.

ابتدایی و اورتا تحصیل ایللریندن، ایکی معلمی نین

سیماسی حبیب- ین خاطرینده حک اولموش: بیرنجی: ۵-

جی صنفده اوخویار کن ، گوزونون قاباغیندا «علی پور» ادلی

معلمینی درس کلاسین دان چاغیریب ابارمیش و بیر داها

گئری قایتارمامیشلار. ایکینجی سی: آذربایجانین تاینمیش

معلمی «فریدون قره چورلو». او، حبیب فرشبافین طالعی ده

بو بوک رول اوینامیش دیر. حبیب- ین فریدون لا شاگرد - معلم

مناسبتی، دوستلوغا چئوریلیمیش. بو دوستلوق هله دیر کی،

داوام ائدیر. حبیب فرشباف- ین معلم اولماغی دا ائله بو

سؤگی دن دوغوموش دور.

۱۳۴۲- جی ایل ده حبیب «سپاه دانش» پالتاریندا قاراداغ

کندلرینه گئتمیش و ۱۱ ایل بو بؤلگه ده معلم لیک ائتمیشدیر.

او قاراداغین ان اوجقار کندلریندن باشلایاراق، عومرونون

ان گوزل چاغلارینی، بارلی- بهرلی ایللرینی، قاراداغلی لارلا

کنچیرمیشدیر. او قاراداغ دا، مدرسه سیز- مکتب سیز

کندلرده مکتب تکیب، کلاس قوروب، بو سایاق او یورددا،

مدرسه بیناسی تیکه- تیکه، علم توخومونو اکه- اکه، دله-

دوزلارلا دویوشه- دویوشه، قاراداغلیلارین، بوتون ایش لربنده

یاخیندان اشتراک ائدیر: گوندوزلر مدرسه لرده کندلی لربن

اوغلان- قیزلارینا کلاس تشکیل ائدیر؛ گنج لرده، اوز ائوینده

کندلی لره میرزه جلیل- ین حکایه لربنی، هوپ- هوپ، معجز

و باشقالارینین اثرلرینی اوخویور و... توی لار دا، یاس لاردا

خلقین سئوینجینه، غمینه شریک اولور. خسته لربن

درمانینی، تبریزده کی حکیم دوست لارینین واسیطه سی

۴- جی ایل لرده اولکه میزین سیاسی- اقتصادی ساحه لربنده باش وئرن دئییشیک لر نتیجه سینده؛ خلقی میزین اجتماعی- مدنی حیاتیندا دا یئنی بیر دوور آچیلدی. جامعه ده یئنی قوه لر توردی. بو اجتماعی دئییشیک لرده انسان پرور و ضیالی معلم لربن تأثیری داها اوئملی اولدو. اونلار کندلی بالالارینین گوزونو یئنی دونیا یا اچماقلا برابر، کندلبلردن، کند حیاتیندان، مدنیتیندن اوزلری ده چوخ شئی لر اؤیرندیلر.. اونلارین سیراسیندا فعالیت گؤسترن گورکملی قلم صاحب لری، خلق آراسیندان فولکلور نمونه لربنی: ناغیل، بایاتی، داستان و □ توپلاییب مطبوعات دا، یاخود کتاب شکلینده چاپ ائتدیرمه یه باشلادیلار. هابئله کند حیاتی ایله باغلی یازدیقلاری، حکایه، شعر، نمایش نامه لری و... ایله، -۴ جی ایل لرده اولکه ده، یارانان ادبیاتین اباربچی قوه لربنه چئوریلدیلر. بونلارین آراسیندا آذربایجان معلم لری، یئنی ادبی- اجتماعی جریانین اؤن سیرالاریندا فعالیت گؤسترن ان قاباقجیل ادبی - اجتماعی سیمالار ایدیلر. اونلار ۲۰ و ۳۰- جی ایل لرده، آذربایجاندا باش وئرن اجتماعی- سیاسی حادثه لربن خلق حیاتیندا، معنویاتیندا بوراخیغی ایزلرینی درین و گئنیش صورتده آراییب- آراشدیردیلار، اونلاری منیمسه دیلر و بو بو بوک بشری آمالین ایشیغیندا، معاصر دوور ایله هم آهنگ سسله نن یئنی بیر ادبیاتین تمل دانشینی قویدولار و اونو اولکه مقیاسیندا انکشاف ائتدیریب، دار گون لرده، یامان چاغلاردا بو بوک بیر فداکارلیقلا قورودولار، یاشاتدیلار و سونرا کی نسله تاپشیردیلار. ادبیاتیمیزین اوجاغینی یانار ساخالان، او سئویملی معلم- یازبچی و شاعر لر نسلینه منسوب اولانلارین

انسانی سنجیه لر آشی لاییر، اونلاردا نجیب دوغولار او یادییر. حبیب معلم، تبریزین ده، سنجیلین، ساییلان معلم لریندن اولور.

۵۰- جی ایل لرده، موسیقی ساحه سینده ثمره لی فعالیتله باشلاییر. قاراداغدا، اؤیرندیگی موغام لاری، ائل هاوالارینی و بسته کار ماهنی لارینی یایماق اوچون، تبریزده فعالیت گؤسترن، موسیقی خادم لری او جومله دن محمود شاطریان، حسن دمیرچی، علی فرشبافلا بیرگه ایشله ییر. عینی حالدا آشیق لارلا دا، او جمله دن آشیق حسن اسکندری و باشقالاری ایله امکداشلیق ائدییر.

انقلاب دان سونرا، تبریزده، فعالیت گؤسترن «یازچی-شاعرلر» جمیعتینین مدیره هیئتینین عضوو سنجیلر و وار قوه سی ایله ادبیاتی میزین چیچک لنامه سی اوغروندا چالیشیر. بو دوئمده اونون «قاراداغ کندلرینده»، «دان یئری» ادلی شعر مجموعه لری، «اوشاق لار باغچاسی» ادلی اوشاق شعرلری و... اثرلری دوستلارینین واسیطه سیله چاپ اولونور. ۱۳۶۳ جی ایل ده تهرانا کؤچور. تهران- ین ۴- جی منطقه سینده معلم لیگی نه داوام ائتدییر. و شعرلر، حکایه لر یازیر. ادبی انجمن لرده اشتراک ائدییر.

۱۳۷۳- جی ایل ده تهراندا، اونون ۵۰ یاشی و ۳۰ ایل لیک معلم لیگی مناسبتی ایله چوخ طنطنه لی آغیرلاما مراسمی تشکیل اولونور. اوستاد فرشباف تقاعده چیخ سادا، آنجاق یئنه معلم لیگی اساس پئشه کیمی داوام ائتدییر و او ریاضیات ساحه سینده درس لیک وسایطلری یازماق لا، یوکسک سویه لی ریاضی کلاس لاری ترتیب اتمکله یورولمادان چالیشیر.

اوستاد حبیب فرشباف- ین ۶۰ ایل لیگی ایله باغلی تهراندا، معلم دوست لاری، ادبی- مدنی انجمن لر، هابئله یوکسک سویه لی علم صاحبی اولان شاگردلرینین ایش بیرلیگی ایله اونودولماز و طنطنه لی بیر آغیرلاما مراسمی تشکیل تاپدی کی، گنیش صورته مطبوعاتدا عکس اولوندو:*

حبیب فرشباف معاصر آذربایجان ادبیاتینین ان گؤرکملی تمثیل چی لریندن بیریدیر. او خلق روحونون گؤزل بیلجی سی، ملی خصوصیت لریمیزین ماهر صرافی، انسانی سنجیه لرله زنگین لشمیش یارادیجی شخصیت دیر. آنا دیلی شعریمیزین، نثریمیزین، اوشاق ادبیاتی میزین دیرلی سیمالاریندان دیر. اونون بدیعی آمالی: دونیانی اولدوغو کیمی، حقیقتی بیر صنعتکار گؤزو ایله گؤرمک، درک اتمک و گؤروب- گؤتوردوک لرینی معنا لاندیریب، بدیعی دوشونجه لر واسیطه سی ایله سؤیله مک دیر.

حبیب معلمین شعرلرینین مایاسی، اونون زنگین حیات تجربه لریندن سو ایچمیش، بولورلاشمیش دیر. شاعرین افاده ائتدیگی، بدیعی دوغو و دوشونجه لر، تصویر و ترنم ائتدیگی، مضمون لار، اونون یاشانتی لارینین، بدیعی لووحه لرده جانلنمیش صورت لری دیر. شاعر دویدوق لارینی، یاشادیق لارینی، یارادیجی خیالیندا تصویرلره چئویریب، مختلف شعر بیچیم لرینده افاده اتمکله اوخوجولارینین

ایله تأمین ائدییر. کوسنلری باریشدییر. زورا کارلاری یئرلرینده اوتورتدورور. قاراداغی، اوبا - اوبا، اویماق - اویماق گزیر. آشیق لارین مجلس لرینده اولور. معلم و ضیالیلارین جمع لرینده قوشولور. داغچی لارلا داغچی لیق ائدییر. بئله لیکله، او خلقین حیاتینا چوخ دریندن و یاخیندان بلد اولور. اینجه لیک لرینی اؤیره نیر. بوجور یاشاماقل، عادی «آغامیرزه حبیب»- دن، حبیب معلم سویه سینه یوکسه لیر. خلقین اعتمادینی، اینامینی قازانییر. سئویملی دوستو، سیردانشی و صیبردانشی اولور و سینه لرده یاشایان، نغمه لری، بیاتی لاری، ناغیل لاری و آتالار سؤزلرینی توپلاییر و تبریزده کی، فولکلور اوزه رینده ایشله یین دوست لارینا چاتدییر و آذربایجانین فعال معلم- یازچی و شاعر شخصیتلری ایله او جمله دن: «رحیم رئیس نیا»، «غلامحسین فرزند» و باشقالاری ایله یاخین امکداشلیق ائدییر. ۱۳۵۰- جی ایل «سپاه دانش» سیرالاریندا معلم لیک ائندلرین ایچینده بیرینجی لیک قازانییر. ۲۵۰۰ ایللیک شاهلیق بایراملارینا دعوت اولونور. او، بایرامدا اشتراک اتمه شرطی ایله، دانشگاهدا عالی تحصیل آلاجاغینی بیله- بیله، او تۆرن لرده اشتراک اتمکدن امتناع ائدییر. خلقی ایله یاشاماغی، خلقین جبهه سینده اولماغی اوستون توتور.

۵۰- جی ایللردن اعتباراً «موسیقی» یه هوسی داها آرتیر و آکاردیون، اؤیره نیر و ۵ دفترده خلق ماهنی لارینی توپلاییر. اونلار اؤزونون اختراع ائتدیگی بیر یازی ایله نوت یازیر. آنجاق تأسفلر اولسون کی ۵۰- جی ایل لرده، پهلو ی رژیمینین قانلی - قادالی دوورونده، مأمورلارین قورخوسوندان، حبیب- ین یاخین لاری اونون بو دفترلرینی، شعر و حکایه لرینی و توپلادیق لاری باشقا فولکلور نمونه لرینی او جمله دن، خلقین ایچینده «ئلجه بیلن» لرین دیلین دن توپلادیغی خلقین «تورکه داوا» آدلاندیردیغی معالجه و درمان اوصول لارینی احتوا ائدن دفترده، بونلارین ایچینده باغ لاردا توریاغا قویلا نیلرلر و بیر داها تاپیلمیرلار:

یاغما یاغیش

یاغیش یندان نه بیته جک بو هاوادا؟

باغچالاردا، نه قیزیل گول

زمی لرده، نه ده سونبول

بیز، یئنه ده کتاب اکدیک

دوشونجه نین توخوم لارین

آنالارین گۆز یاشی لا سوواریق نارین- نارین.

۱۳۵۳- جو ایلده، آندان بیخیلییر، آغیر ضربه لر آلیر کی، ایندی ده اونلارین آغریسی ایله یاشاییر- و بیر داها قاراداغ کندلرینده معلم لیک ائده بیلیمیر. تبریزه قاید اراق، «دوه چی»، «ششگلان» محله لرینده معلم لیگینی داوام ائتدییر. بو دوئه شهرلی بالالارینا ائل ایچیندن توپلادیغی شفاهی ادبیات نمونه لریندن، پارچالار اوخویور. اونلاری ائلی میزین کئچمیشی، بو گونو ایله تانیس ائدییر. مکتبلی لره علم، ساوادلا برابر،

مبارزه سینین بدیعی افاده سی دیر. شاعر انسانین معنوی عالمینین زنگین لیگینی وصف اتمکله یاناشی، جامعه ده باش وئرن هر جوره گیری انساننی عمل لری، عیبه جرلیکلری، یارامازلیقلاری، آلچاقلیق لاری دا، پیسله ییر. انسان جلدینه گیرمیش «هئیوهره» لری، نفرت و غضبیدن دوغان، کسگین افاده لر، تازیانه لرله تنقید آتشیینه توتور. آجی استهزا و اولدورجو گولوشلرله، منفی لیک لری، معنوی اوجالیغین قارشیسیندا دیزه چوگدورور.

اوره یینده یئنی احوال- روحیه دوغورور. بدیعی دو یوملار، دوشونجه لر اویادیر. اونلارین ایچ دونیالارینی تمیزله ییب، زنگین لشدیریر.

حبیب یین یارادیجیلیق دونیاسینا نظر سالدیقدا اونون موضوعلارینی آراشدیردیقدا، ایلک اثرلریندن، سون اثرلرینه جن یازدیقلارینا، مضمون و مندرجه باخیمیندان، بدیعی قورولوش نقطه-ی نظردن یاناشدیقدا، شاعرین یارادیجی لیغیندا مختلف مرحله لری و هر مرحله نین ده اوزونه مخصوص بدیعی خصوصیتلری، موضوع الوانلیغی آچیق- آیدین گوزلریمیز اؤنوده جانلانیر. گورونور کی اونلار، خلقی میزین طالعی ایله سیخ باغلی دیر. یوردوموزون باشیندان کنچیردیگی، تاریخی- اجتماعی مرحله لرین بدیعی انعکاسی بو اثرلرده اوزونون دولغون تجسمونو تاپا بیل میشدیر.

حبیب فرشباف یین اثرلرینین باش موضوعسو انسان دیر. سوزون گئیش معناسیندا انسان! اونون شعرلری، انسانین معنوی یوکسلیشی، نجیب آرزو و ایستکلرینین ترجمانی و صلح، خوشبختلیک و عدالتلی حیات اوغرونداکی

Sellər sarası kitabının qabığı

Bu yerdə bəni adəm kitabının qabığı

Vinə

Ustad "Həbib fərşəf" üçün

❁ S.V.Eloğlu

«Vinə»də, «tamam»da bir ana kimi
Könül muzeyinə çağırır məni
Yanır xəyalımda çaxmaqsız,qorsuz
«Vinə»ylə«tamam»ın dilək xərməni

«Tamam» şaerlərin misralarından
Qızıl şəfəqlərə uçan bir laçın
Hələdə qəlbində əsir şübhələr
Verir sazaqlara öz gəlin saçın

«Vinə» gözlərində ağır mürgülər
Nə bir çal çağırır, nə izdihamı
Şığıyır üstünə başsız küləklər
Yaxır hadisələr qızı«tamam»ı

«Tamam»ın duyğusu, düşüncələri
Aslanır «vinə»nin buz heykəmindən
Bir dəri, bir quru sümükdən savay
Nə qalır «tamam»ın öz heykəmindən

«Vinə» dan yerində sökülən səhər
Min arzu güllənir boyaqlarında
Sonsuz baharımın yaşıllıqları
Yellənir müqəddəs qavaqlarında

«Tamam» arzuların intizar qızı
Ömründə üç dönə qaçmış dodağı
O, yerdə qanadsız çırpınan bir quş
O, göydə sərgərdan palıd yarpağı.

وینە

اوستاد «حبيب فرشباف» اوچون

❁ ائل اوغلو

«وینە» دە، «تامام» دا، بېرانا کیمی
کۆنول موزئینە چاغیریر منی
یانیر خیالیمدە چاخماقسیز، قووسوز
«وینە» یلە «تامام» ین دیلە ک خرمەنی

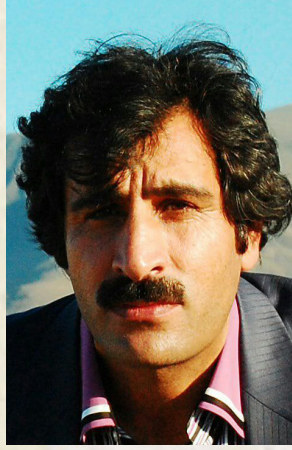
«تامام»! شاعرلرین میصراعلاریندان
قیزیل شفقلرە اوچان بېرلاچین
هله دە قلیبندە اسیر شو بیه لر
وئیر سازاقلارا اؤز گلین ساچین

«وینە»، گۆزلریندە اعییر مورگولر
نه بېرچال چاغیریر، نه ازهامی
شیغیر اوستونە باشسیز کولک لر
یاخیر حادثه لر قیزی «تامام» ی

«تامام» ین دوغوسو، دوشونجه لری
اسلانیر «وینە» نین بوز هیکلیندن
بیردری، بېرقورو سومو کدن ساوی
نه قالیر «تامام» ین اؤز هئیکلیندن

«وینە» دان یئریندە سوکولن سحر
مین آرزوی گولنه نیر بو یاقلاریندا
سونسوز باهاریمین یاشیللیقلاری
یئلنه نیر مقدس قواقلاریندا

«تامام»، آرزیلارین اینتظار قیزی
عومرونده اوچ دونه، قاچمیش دوداگی
او، یئرده قانادسیز چیرینان بېرقوش
او، گۆیده سرگردان پالید یارپاگی

Toyuna Borc Olsun!

❁ Əli Cavadpur

Ah bu toyun,
Bu toyun bəyi tabutda-
Gəlini niyə oynayır?!
Yox, belə oynamaq olmaz
O necə vaxt oynayırsa!

Sənə nə var,
Sən deyərsən; o dəlidir.
Deməzsən; gəzən ölüdür.
O özü deyil külüdür
Sovrulur göyə oynayır

Ölən igid,
Daha sənə toyun olmaz.
Gələnin yazdan payın olmaz.
Axı belə oyun olmaz
Oynayan nəyə oynayır!

Göydən yağan,
Yağış da yumaz bu qanı
Bu şəhəri, xiyabanı.
Kim o igidlərin canın,
Söylədi suya oynayır?!..

Ax, bu yerlər,
Dünyanın bəxtsiz ölkəsi
Dərdin quzeyi, kölgəsi
Əriyib getmir ləkəsi,
Üzü küləyə oynayır.

Axı bizi,
Kim salıbdır bu oyuna?..
Oynadınların toyuna
Borc olsun
Dayanma oyna
Hamı bu toya oynayır!..

تویونا بوج اولسون!

❁ علی جوادپور

آه، بو تویون،
بو تویون بیی تابوتدا -
گلینی نییه اویناییر؟!
یوخ، بئله اویناماق اولماز
او نئجه وایا اویناییر!

سنه نه وار،
سن دئیرسن؛ او دللی دیر.
دئمزسن؛ گزن اولودور.
او اوزو دئیبیل کولودور
سوورولور گویه اویناییر

اؤلن ایگید،
داها سنین تویون اولماز
گلن یازدان پایین اولماز
آخی بئله اوین اولماز
اوینایان نه یه اویناییر!

گویدن یاغان،
یاغیش دا یوماز بو قانی
بو شهری، خیابانی.
کیم او ایگیدلرین جانین،
سویلهدی سویا اویناییر?!..

آخ، بوئرلر،
دوئیانین بختسیز اولکھسی
دردین قوزئی کولگھسی
آرییب گتتمیر لکھسی،
اوزو کوله یه اویناییر.

آخی بیزی
کیم سالیب دیر بو اوینا?...
اوینادانلارین تویونا
بوج اولسون
دایانما اوینا
هامی بو تویا اویناییر!..

Həbib Fərşbafın “Dörd Qardaş” Hekayəsi

❁ Esmira Fuad¹

Həbib.Fərşbafın hekayələrində biz tariximizin müəyyən dövründə həyatı, şəxsiyyəti, mənliyi uğrunda mübarizə aparan Güney Azərbaycan türkünə, onun sevincini, kədərini, faciəsini görürük. Realist yazıçının əsərində, təbii ki, faciə daha çoxdur, lakin bu faciə mənən yenilməyən, təslim olmağı ağına belə gətirməyən, ölümün gözüne gülə-gülə, dik baxan adamların faciəsidir”.

Həbib Fərşbafın “Dörd qardaş” hekayəsi

Yunan əsatinə görə, yer üzərindəki birinci sayılan qadın Pandoranın bir sandıqçası var imiş. Bu sandıqçanı açmaq qadağan olunsada, pandora əmrə itaət etməyib sandıqçanı açır və insanın bu günə qədər bütün çəkdiyi bəlalardan hamısı aşkara çıxır. Ancaq sandıqçanın təkində insanın toxtaqlığı üçün, yalnız bir cə ümid qalmışmış. Bir sıx meşənin dərinliyində həyat bütün gözəllikləri ilə öz axarında idi. Sular şır-şır axır, quşlar nəğmə deyir, ağaclar mucur-mucur baharlanırdı. Bura işıqlar dünyası idi.. Dörd yanar ocaq, dörd qardaş kimi bu meşənin dörd bucağında öz qızıl şəfəqləri ilə işıqlar dünyasının keşiyində dayanmışlar. Hər şey öz qaydasında idi. Günlərin bir günü qaranlıq dünyasının hökmdarının yolu bu yerdən düşdü. O, işıqlar dünyasını görərək qəzəbindən huşdan

gedib, arxası üstə yerə sərildi. Ertəsi gün qaranlıq dünyasının hökmdarı, bütün qara qüvvələrini başına toplayıb işıqlar dünyasına hücumu keçdi. Qara qüvvələrin hücumu keçən ilbis sevgiyə ölüm-deyə, böyük qardaş hədəf alıb, qarqara qandallarını dəhşətli bir səslə bir-birinə calaraq, qorxulu bir tufan qopardı. Sevgi şəfəqləri tufandan titrəsə də, hələ sevgi öz yerində möhkəm dayanmışdı. Bu döyüş üç min il davam etdi. Nəhayət, onlar dörd tərəfdən sevgini dövrələyib, onu üstü ilə öz qardaşlarından ayırdılar. Sevgi ocağı söndükdə işıqlar dünyası sarsıldı. İkinci hücumda iman ocağı, üçüncü həmlədə arzu ocağı da qara qüvvələrin önündə təslim oldular. Sevginin iman və arzusunun işığı, hərərəti kəsildikdə suların və quşların nəğməsi də kəsildi. Beləcə də bütün çiçəklər solub, yarpaqlarsa bir-bir xəzəlləməyə uğradı. Qaranlıq get-gedə bütün gözəllikləri aradan aparıb, məhv etmə qərarına gəldi.

Nə yaxşı ki, ümid heç zaman qara qüvvələrin gözüne görünməyib, ürəyinə yol tapmır. Onlar bütün ocaqları sönmüş güman edib geri çəkilməmişlər. Artıq dördüncü üç min il gəlib çatdı. İşıqlıq hökmdarı dizlərini qucaqlayıb: -Dövrən belə gedərsə, qaranlıq bütün aləmə hakim olub, daha bir qılgıncım da gözə görünməyəcək-deyə dərin-dərin düşündürdü. Bu anda işıqlıq hökmdarı uzaqlardan gəlib qulağına çatan bir səsi eşitdi: - Ayağa qalx! Oturmaq zamanı deyil. Mən hələ sönməmişəm. Məni əlinə al, sevgi və başqa qardaşlarımı yenə də alovlandır! Ümid ocağından gələn bu səs onun ürəyində şölələndirdi. İşıqlıq hökmdarı dərhal ayağa qalxdı və ilk öncə sevgi ocağını, sonra isə iman və arzu ocaqlarını da yandırdı. Yenə bütün aləm nura boyandı. Hər şey öz qaydasına düşdü...

1- Esmira Fuad
filologiya üzrə elmlər doktoru

حبيب فرشباڤين "دۆرد قارداش" حنكايهسى

✿ انسىمىرا فواد

قوووهلرينى باشينا توپلايىب ايشيقلار دونياسينا هوجوما كئچدى.

قارا قوووهلرين هوجوما كئچن ايلييس سئوگيه اولوم-دئيه، بويوك قارداش هدف آليىب، قاپقارا قاندالارينى دهشتلى بير سسله بير- بيرينه جالاراق، قورخولو بير طوفان قوپاردى. سئوگى شفقلىرى طوفاندىن تيرسه ده، هله سئوگى اوز يئرهنده محكم دايانميشدى. بو دويوش اوچ مين ايل داوام ائتدى. نهايت، اونلار دورد طرفدن سئوگيني دؤورهله ييب، اونو توستو ايله اوز قارداشلاريندان آيبرديلار.

سئوگى اوچاغى سؤندوكده ايشيقلار دونياسى سارسيلدى. ايكننجى هوجومدا ايمان اوچاغى، اوچونجو حمله ده آرزو اوچاغى دا قارا قوووهلرين اؤننده تسليم اولدولار. سئوگى نين ايمانين و آرزونون ايشيغى، حرارتى كسيلديكده سولارين و قوشالارين نغمه سى ده كسيلدى. بئله جه ده بوتون چيچكلر سولوب، يارپاقلار سا بيره بير خزل لهمه يه اوغرادى. قارانلىق گئت-گئنه بوتون گؤزليكلرى آرادان آپاريىب، محو ائتمه قرارينا گلدى.

نه ياخشى كى، اوميد هئچ زامان قارا قوووهلرين گؤزوننه گؤرونمه ييب، اوره يينه يول تاپمير. اونلار بوتون اوچاقلارى سؤنموش گومان انديىب گئرى چكيلميشلر. آرتيق دوردونجو اوچ مين ايل گليب چاتدى. ايشيqliق حؤكمدارى ديزلرينى قوجاقلايىب: -دؤوران بئله گئدرسه، قارانلىق بوتون عالمه حاكم اولوب، داها بير قيغيلجيم دا گؤزه گؤرونمه يه جك-دئيه درين-درين دوشوندوردو.

بو آندا ايشيqliق حؤكمدارى اوزاقلاردان گليب قولاغينا چاتان بير سسى ائشيتدى:

- آياغا قالمخ! اوتورماق زامانى دئيبيل. من هله سؤنمه ميشم. منى اينه آل، سئوگى و باشقا قارداشلاريمى يننه ده آلولاندير!

اوميد اوچاغيندان گلن بو سس اونون اوره يينده شعله له نيردى. ايشيqliق حؤكمدارى درحال آياغا قالمخدى و ايلك اونجه سئوگى اوچاغيني، سونرا ايسه ايمان و آرزو اوچاقلاريني دا يانديردى. يننه بوتون عالم نورا بوياندى. هر شئى اوز قايداسينا دوشدو.

۱- فيلولوگيا اوزره علملر دوكتورو

حبيب فرشباڤين حنكايه لرينده بيز تاريخيميزين معين دؤورونده حياتى، شخصيتى، منليى اوغروندا مباريزه آپاران گوننى آذربايجان توركونو، اونون سئوينجيني، كدريني، فاجعه سيني گؤروروك. رئاليست يازيچى نين اثرينده، طبعى كى، فاجعه داها چوخدور، لايكن بو فاجعه منن يئيلمه ين، تسليم اولماغى آغلينا بئله گئيرمه ين، اولومون گؤزوننه گوله-گوله، ديك باخان آداملارين فاجعه سيدير.

حبيب فرشباڤين "دورد قارداش" حنكايه سى

يونان اساطيرينه گوره، يئر اوزرينده كى بيرينجى سايبلان قادين پاندورائين بير صانديقچاسى وار ايميش. بو صانديقچانى اچماق قاداغان اولونسا دا، پاندورا امره اطاعت ائتمه ييب صانديقچانى اچير و اينسانين بو گونه قدر بوتون چكديى بلالارين هاميسى آشكارا چيخير. انجاق صانديقچانين تكيونده اينسانين توختاقليغى اوچون، يالئيز بيرجه اوميد قالميشميش. بير سيخ مئشه نين درينليينده حيات بوتون گؤزليكلرى ايله اوز آخاريندا ايدى. سولار شير-شير آخير، قوشلار نغمه دئيبير، آغالار موجور-موجور باهارلانيردى. بورا ايشيقلار دونياسى ايدى.. دورد يانار اوچاق، دورد قارداش كيمي بو مئشه نين دورد بوچاغيندا اوز قيزيل شفقلىرى ايله ايشيقلار دونياسى نين كئشيبينده دايانميشلار. هر شئى اوز قايداسيندا ايدى. گونلرين بير گونو قارانلىق دونياسى نين حؤكمدارى نين يولو بو يئردن دوشدو. او، ايشيقلار دونياسيني گورر كن غضبيندن هوشدان گئديب، آرخاسى اوسته يئر سريلدى. اثرته سى گون قارانلىق دونياسى نين حؤكمدارى، بوتون قارا

Həbib Bəy Ustad "Həbib fərşəf" üçün

حبيب بى حبيب فرشەف جنابلارينا

✿ İlyas Əmirxanı

✿ الياس اميرخانى

Sən ulu tanrıdan ilham alıbsan
Şam olub yurduna işıq salıbsan
Odur el dilində məsəl qalıbsan
Eşq olsun sən gedən yola Həbib bəy.

سن اولو تانرىدان الهام آلييسان
شام اولوب يوردونا ايشييق سالييسان
اودور ائل ديلينده مثل قالييسان
عشق اولسون سن گئدن يولا حبيب بى.

Əzəldən yurdunun dərini bilən
El ilə ağlayıb, el ilə gülən
Ey ağlar gözlərin yaşını silən
Eşq olsun sən gedən yola Həbib bəy.

ازلدن يوردونون دردينى بيلن
ائل ايله اغلاييب، ائل ايله گولن
ائى اغلار گۆزلرين ياشينى سيلن
عشق اولسون سن گئدن يولا حبيب بى.

Məhəbbət bulağı olub ürəyın
İnsan səadəti duyğu – diləyin
Uluslar birliyi sənin gərəyin
Eşq olsun sən gedən yola Həbib bəy.

محبت بولاغى اولوب اوره يين
انسان سعادتى دويغو- ديله يين
اولوسلار بيرليبي سنين گره يين
عشق اولسون سن گئدن يولا حبيب بى.

Yolunu hər zaman salanda kəndə
Hər kənd uşağına sən dərs deyəndə
Həqdən göndərilmiş səsiydin öndə
Eşq olsun sən gedən yola Həbib bəy.

يولونو هر زامان سالاندا كنده
هر كند اوشاغينا سن درس دئينده
حقدن گؤندريلميش سسى ايدين اؤنده
عشق اولسون سن گئدن يولا حبيب بى.

Azad yaşamağı elə öyrətdin
Ədalət nəğməsin dilə öyrətdin
Lətifət dərini gülə öyrətdin
Eşq olsun sən gedən yola Həbib bəy.

آزاد ياشاماغى ائله اؤيرتدين
عدالت نغمه سين ديله اؤيرتدين
لطافت درسيني گوله اؤيرتدين
عشق اولسون سن گئدن يولا حبيب بى.

İlyasam sevirəm düz yol gendəni
Danışdığı sözə əməl edəni
Heyran eləyibdir Həbib bəy məni
Eşq olsun sən gedən yola Həbib bəy.

الياس ام سئويرم دوز يول گندهنى
دانيشديغى سؤزه عمل ائدهنى
حئيران ائله ييبدير حبيب بى منى
عشق اولسون سن گئدن يولا حبيب بى.

Yaddaşlarda Əbədi Qalan Həbib Fərşəf

*Səxavət İzzəti

Ustad Həbib Fərşəf təkcə müəllim, şair, yazıçı deyil saydıqlarımla yanaşı çox dəyərli və bu günlər bir nadir tapıntı kimi əldən- ələ dolanan və internet düşərgələrini bəzəyən gözəl foto şəkillərin əkkası və fotografıdır.

Ustad vaxtilə Qaradağ kəndlərində müəllim işlərkən o vaxtkı, kənd həyatını və kənd camaatını əbədləşdirmək üçün ölmə- diril maaşı ilə foto- maşınası (durban- kamera) alır və bir- birindən dəyərli foto şəkillər çəkir haman foto şəkillərdən ibarət (araz qıraqlarından) ünvanlı bir foto albom kitabı nəşr olub və dəfələr sərgi təşkil edilib.

Ustad Həbib Fərşəfin çəkdiyi foto şəkillər Qaradağ kənd həyatının 60ü 70 inci illərini indiki, insanlara açıq aydın göstərən gəzəkdir. Azərbaycan kəndlərinin o illərdə ki, yaşam tərzinə güzgü tutan bu gözəl şəkilləri çəkib və dumanlı, çiskinli illərdən qoruyub bu günə gətirib çıxartmaq elə belə sadə bir müəllim işi yox bəlkə ürəyi bu xalqın eşqi ilə məhəbbəti ilə çırpınıb, döyünən yorulmaz Həbib Fərşəf olmaq gərəkdir. ustad heç bir fotograf eytimi almadan zamanın ehtiyacını duyaraq bu gözəl və dəyərli işə əl qoyur. ancaq işinə ürəkdən eşqi olduğundan fotomaşının vizorundan baxan göz ürək gözü və şatəl düyməsini vurvan barmaq gücünü ürəkdən alan barmaq olur və nəticədə belə bir- birindən gözəl foto şəkillər çəkilir.

Ustad Həbib Fərşəf necə ki, o insanları göz- lər önündə əbədləşdirdi özündə xalqın ürəyində və xatirəsində əbədləşdi. mən gözümlə gördüm ustad əhərə yas törəninə təşrif gətirmişdi insanlar ustadın görüşünə dizi- dizi gedirdilər. belə bir el hürməti əlbəttəki, asan qazanılmaz.

Ustad Həbib Fərşəf böyüklərə yazdığı qədər

uşaqlar üçün də şeir yazıb. düzədə budur bir ömür uşaqlarla öyrətim ilgisi olan Həbib müəllim uşaqların iç dünyasını hər kəsdən yaxşı tanıya bilər və bu üzündən uşaq ruhuna uyğun bir- birindən gözəl şeirlər yazıb yarada bilir. haman şeirlərdən bir neçəsi dərgimizdə verilibdir.

Ustad h. Fərşəf Qaradağın kəndlərinin çoxunda öz öyrəncilərini başına yığib daş- divarla kəndə məktəbxana tikibdir.

Həbib Fərşəf 60-ci illə mənsub müəllimlər sırasındadır. o illərdə müəllim olan gənclər müəllimliyi çörək ağacı yox bəlkə uşaqdan böyüğe xalqı məarifləndirməyi özlərinə bir milli və mənəvi vəzifə bilirdilər. bu məarifləndirmə iki başlı olurdu bir tərəfdən gənc müəllimlər xalqa öyrədirdilər o biri tərəfdən min illərin o üzündən nəsildən- nəsilə ötürüb gələn xalq ədəbiyyatını xalqdan öyrənirdilər. beləliklə xalq ədəbiyyatına bağlı çoxlu kitablar və yazılar nəşr olunmuşdu. ustad Həbib Fərşəfda şerinin xəmir mayasını Qaradağın sənəsi bayatı, nağıl, atalar sözü, gülməcə, bilməcə və...s dolu atalardan- analardan almışdı. ustadın şairliyi ehtiyacdən doğurdu. o ana dildə yazdığı şeirlərlə uşaqlara dərs öyrədirdi bona görə ki, o vaxtlar uşaq şeri çox az əldə varmış.

Həbib Fərşəf və yoldaşlarının əsas qayğılarından biri ana dili və onun qorunub saxlanmasıdır. bu yolda həddindən artıq sıxıntı və basqılara məruz qalsalarda ana dilimizin Pəhləvi hakimiyyəti vandalizmindən lazimi qədər qoruyub və gələn nəsillərə erməğan etdilər.

İnsanları xoşbəxt, səadətli və İnsan hüququna uyğun şəkildə azad yaşamda görmək bu böyük İnsanın ürək istəyi kimi bütün əsərlərində gözə çarpmadadır. ürəyin var olsun əziz ustad.

یادداشلاردا ابدی قالان معلم حبیب فرشباف

* سخاوت عزتی

ایلگی سی اولان حبیب معلم اوشاقلارین ایچ دونیاسینی هر کس دن یاخشسی تانیبا بیلر و بو اوزدن اوشاق روحونا اویغون بیر- بیریندن گۆزل شعرلر یازیب یارادا بیلیدیر. هامان شعرلردن بیر نجه سی درگیمیزده وئرلیب دیر. استاد ح. فرشباف قاراداغین کندلرینین چوخوندا اوز اؤرنجی لرین باشینا بیغیب داش- دیوارلا کند مکتبخاناسی تیکیدیر.

حبیب فرشباف ۴۰- اینجی ایللره منسوب معلم لر سیراسیندادیر. او ایللرده معلم اولان گنج لر معلم لییی چؤرک آغاجی یوخ بلکه اوشاق دان بؤیوکه خالقی معارفلندیرمه ییی اؤزلرینه بیر ملی و معنوی وظیفه بیلیردیلر. بو معارفلندیرمه ایکی باشلی اولوردو بیر طرفدن گنج معلم لر خالقا اؤیره دیردیلر او بیری طرفدن مین ایللرین او اوزوندن نسیلدن- نسيله اوتوب گلن خالق ادبیاتینی خالق دان اؤیره نیردیلر. بئله لیکله خالق ادبیاتینا باغلی چوخلو کتابلار و یازیلار نشر اولونموشدو. استاد حبیب فرشبافدا شعرینین خمیر مایاسینی قاراداغین سینه سی بایاتی، ناغیل، آتالار سؤزو، گولمه جه، بیلمه جه و...س دولو آتالاردان- آنالاردان آلمیشدی. استادین شاعرلییی احتیاج دان دوغوردو. او آنا دیلده یازدیغی شعرلرله اوشاقلارا درس اؤیره دیردی بونا گۆره کی، او واختلار اوشاق شعری چوخ آز الده واریمیش.

حبیب فرشباف و یولداشلارینین اساس قایغی لاریندان بیری آنا دیلی و اونون قورونوب ساخلانماسی ایدی. بو یولدا حدیندن آرتیق سیخینتی و باسقیلارا معروض قالسالاردا آنا دیلیمیزین پهلولی حکومتینین واندالیزمیندن لازیمی قدر قورویوب و گلن نسیللره ارمغان ائتدیلر. انسانلاری خوشبخت، سعادتی و انسان حقوقونا اویغون شکیلده آزاد یاشامدا گۆرمک بو بؤیوک انسانین ان اوره ک ایسته ییی کیمی بوتون اثرلرینده گۆزه چارپمادادیر. اوره ییین وار اولسون عزیز استاد.

استاد حبیب فرشباف تکجه معلم، شاعر، یازیچی دئییل سایدیقلارملا یاناشی چوخ دیرلی و بو گون نادر تاپینتی کیمی الدن- اله دولانان و اینترنت صفحه لرینی بزه یین گۆزل فوتو شکل لرین عکاسی و فتوگرافی دیر.

استاد واختیله قاراداغ کندلرینده معلم ایشلرکن او واخت کی، کند حیاتینی و کند جاماعاتینی ابدیلشدیرمک اوچون اولمه- دیریل معاشی ایله فوتو ماشیناسی (دوربین) آلیر و بیر- بیریندن دیرلی فوتو شکل لر چکیر هامان فوتو شکل لر دن عبارت (آراز قیراقلاریندا) عنوانیله بیر فوتو آلبوم کتابی نشر اولوب و دفعه لر سرگی تشکیل ائدیلیب.

استاد حبیب فرشبافین چکدییی فوتو شکل لر قاراداغ کند حیاتی نین ۴۰ و ۵۰- اینجی ایللرینی ایندی کی، انسانلارا اچیق آیدین گۆستیرر. آذربایجان کندلرینین او ایللرده کی، یاشام طرزینه گوزگو توتان بو گۆزل شکل لری چیکیب و دومانلی، چیسکینلی ایللردن قورویوب بو گونه کتیریب چیخارتماق ائله بئله ساده بیر معلم ایشی یوخ بلکه اوره یی بو خالقین عشقی ایله محبتی ایله چیرینیب، دؤیونن یورولماز حبیب فرشباق اولماق گرکیردی. استاد هنج بیر فوتوگراف ائیتیمی آلمان زامانین احتیاجی نی دوبارق بو گۆزل و دیرلی ایشه ال قویور. آنجاق ایشینه اوره ک دن عشقی اولدوغوندان فوتو ماشینین ویزوروندان باخان گۆز اوره ک گۆزو و شاتئل دویمه سینینی ووروان بارماق گوجونو اوره ک دن آلان بارماق اولور و بئله جه بیر- بیریندن گۆزل فوتو شکل لر چکیلیر.

استاد حبیب فرشباف نجه کی، او انسانلاری گۆزلر اؤنونه ابدی لشدیردی اؤزده خالقین اوره یینده و خاطره سینده ابدیلشدی. من گۆزومله گۆردوم استاد اهره یاس توره نینه تشریف کتیرمیشدی انسانلار استادین گۆروشونه دیزی- دیزی گئدیردیلر. بئله بیر ائل حرمتی البته کی، آسان قازانیلماز. استاد حبیب فرشباف بؤیوکله یازدیغی قدر اوشاقلار اوچون ده شعر یازیب دوزوده بودور بیر عؤمور اوشاقلارلا اؤیره تیم

Həbib ağa Fərşəbaf təməmilə Qəzl və şeirdir.

❁ Ümüd Əli Şeyxi

Elm müəllimin yüküdür-
və hünər müəllimin ucalığıdır.

Əgər elm hünərlə quşa qanat ola zirvələrə uçar, savalandan sav alar, dəməvəndidən¹ dəm alar. O müəllimlərdən ki elm ilə hünəri qovuşdurub Həbib Fərşəbafdır ki, yetmiş il ömrün elm və hünərə sərf edib və Qaradağın, qara evlərində, elm və hünər çırağın yandırır, işıqlandırır. Həbib ağa demək özü təməmilə şeirdir, Qəzəldir. niyə ki, şeir və Qəzəlin dili atifə və mərifətdir, və Həbib ağa bir atifəli və təxəüllü şəxsiyyətdir ki, bu böyük ustadın atifəsi, Qaradağın qadınlarının «Yaşmağ»ında və köhnə kişilərin «Demi»sində və cavanların sevgisində və uşaqların adında gəzir. və hələdə gəzir.

Atifə və məhəbbətdən söz gəldi. Həbib Fərşəbaf atifə və məhəbbət heykəlidir. istəmirəm bu qıssa yazıda, ustad Fərşəbafın atifəli əsər və kitablarından söz açam, çün " Qaradağın kəndlərində- Bir kənd bir qış bir nar- ya Saraydan" danışam, hərəkəs bu əsərləri oxusa, sevgi və məhəbbət və mərifəti sətir- sətir görər.

Burda bir kiçik vəli sevgi və məhəbbətdən dolu xatirədən danışmaq lazımdır. Həbib Fərşəbaf bizim kəndin (anbastıq - ambasta) da birinci müəllimi olub, və bu kənd, Həbib ağa Fərşəbafın da birinci kəndi olub ki, məllimçiliyi ordan başlayıb. Həbib ağa bir müəllim olsada, bir

əkəkəs² kimi Qaradağın uc qırağ bölgələrindən əks salıb və bu şəkilləri dəyərlı sənəd olaraq doğma uşaq kimi qoynunda saxlayıb.

O şəkillərdən biri, "ana və əsgər" şəklidir. əlbəttə bu adı mən qoymuşam.

İllər sonra Həbib ağa (ambasta) kəndinə dönür. və gedir Səlbinaz xanım(Süleymanın anası)³ gıl. Səlbinaz Həbib ağanı görən kimi başlayır ağlamağa. Həbib ağa illətin sorur. Səlbinaz xanım deyir Kərim ilə Süleyman neçə aydı sərbaz gedib, xəbərimiz yoxdur. Həbib ağa Səlbinaz xanımda götürür gedir Kərimin anası, Diləfruz xanımın yanına, buların ikisindən, şəkil çəkir, qayıdır sərbazxanaya, kərim ilə Süleymanın, xidmət elədiyi, yeri sorur, Tehranın «Qələ morğı», əsgər düşərgəsin adires verirlər. Həbib ağa səlbinaz və Diləfruzun əksin çap eləyir, aparır Qələ morğıda kərim və Süleymana və onlardanda əks salır qaytarır Ambastada, analarına nişan verərkən, xəbər verir ki, Tehranda, Qələ morğıda xidmət edirlər.

Oxucuya burda, bu suval gəlir ki aya bu ana və sərbaz əksi, məhəbbət və eşq və atifədən başqa bir şey ola bilər?

məncə yox.

Bunun üçün deyirəm, Həbib ağa Fərşəbaf təməmilə Qəzəl, şeir, atifə və eşqdir.

1-İranda ən uca dağ

2- Fotograf

3- Süleyman hekayəsinin qəhrmanı

حبیب آقا فرشباتف تماما غزل و شعر دیر

امید علی شیخی

بیرینجی معلمین اولوب، و بو کند، حبیب آقا فرشباتفین، دا بیرینجی کندی اولوب کی، معلم چیلیبی اوردان باشلایب. حبیب آقا بیر معلم اولسادا، بیر عکاس کیمی قاراداغین اوج قیراق بؤلگه لریندن عکس سالیب و بو شکیلری دیرلی سند اولاراق دوغما اوشاق کیمی قوینوندا ساخالایب او شکیل لرین بیر، آنا و عسگر شکلی دیر. البته بو آدی من قویموشام.

ایلر سونرا حبیب آقا انباستیق (امباستا) کندینه دؤنور. و گندير سلیناز خانیم (سلیمانین آناسی) گیله. سلیناز حبیب آقانی گؤرن کیمی باشلایب اعلاماغا. حبیب آقا علتین سورور. سلیمی ناز خانم دئیر کریم ایله سلیمان نچه آی دی سرباز گندير، خبریمیز یوخدور. حبیب آقا سلیناز خانیمی دا گوتورور گندير کریمین آناسی، دلفروز خانیمین یانینا، بولار ایکی سیندن شکیل چکیب، قایدیر سربازخانایا، کریم ایله سلیمان نین خدمت ائله دییی، یئری سورور، تهرانی «قلعه مرغی»، عسگر دوشرگه سین آدرس وئریرلر. حبیب آقا سلیناز و دلفروزون عکسین چاپ ائله ییر، آبار قلعه مرغی دا کریم و سلیمان و اونلاردان دا عکس سالیب قایتاریب امباستادا، آنالارینا نشان وئررکن، خبر وئریر کی تهران دا، قلعه مرغی دا خدمت ائدیرلر.

اوخوجویا بوردا، بو سوال گلیر کی آیا بو آنا و سرباز عکسی، محبت و عشق و عاطفه دن باشقا بیر شئی اولایبیلر؟ منجه یوخ.

بونون اوچون دئییرم، حبیب آقا فرشباتف تمام ایله غزل، شعر، عاطفه و عشق دیر.

حبیب آقا فرشباتف تماما غزل و شعر دیر

علم معلمین یوکودور

و هنر معلمین اوجالیغی دیر

اگر علم هنرله قوشا قانات اولا

ذیروه لره اوچار، ساوالان دان ساو آلا، دماوندین دم آلا

او معلم لرین کی که علم ایله هنری، قووشدوروب حبیب فرشباتف دیر کی، یتمیش ایل عؤمرون علم و هنره صرف ائدیب و قاراداغین، قارا ائولرینده، علم و هنر چیراغین یاندیریب، ایشیقلا ندیریب

حبیب آقا دئمک اوزو تامامی ایله شعر دیر، غزل دیر. نییه کی، شعر و غزلین دیلی عاطفه و معرفت دیر، و حبیب آقا بیر عاطفلی و تخیلی شخصیت دیرکی، بو بویوک استادین عاطفه سی قاراداغین قادینلارینین «باشماغ»یندا و کهنه کیشی لرین «دئمی» سینده و جاوانلارین سئوگی سینده و اوشاق لارین آدیندا گزیر. و هله ده گزیر

عاطفه و محبت دن، سؤز گلدی. حبیب فرشباتف عاطفه و محبت هئیکلی دیر. ایسته میرم بو قیسا یازی دا، استاد فرشباتفین عاطفلی اثر و کتاب لارین دان سؤز اچام، چون «قاراداغین کندلرینده» بیر کند بیر قیش بیر نار- یا سارای» دان دانیشام، هرکس بو اثرلری اوخوسا، سئوگی و محبت و معرفتی سطیر- سطیر گوره ر

بوردا بیر کیچیک ولی سئوگی و محبت دن دولو خاطیره دن دانیشام.

حبیب فرشباتف بیزیم کندینده (انباستیق - امباستا) دا

Həsərət

حسرت

* Həbib Fərşbaf

* حبیب فرشباف

Xətlər iti,
Rənglər tutqun
Səslər qulaq yoran.
Yadıraqamış ehsasımı qınamıram
Nə kəpənək uçuşundan
dodağım qaçır
Nə bir çiçək solmağından gözlərim dolur
İtirmişəm sərhəddini
sevincin, qəmin.
Unutmuşam ləzzətini bütün aləmin.

خطلر ایتی،
رنگلر توتقون
سس لر قولاق یوران.
یادیرقامیش احساسیمی قینامیرام
نه کپنک اوچوشوندان
دوداغیم قاچیر
نه بیر چیچک سولماغیندان گۆزلریم دولور
ایتیرمیشم سرحددینی
سئوینجین، غمین.
اونوتموشام لذتینی بوتون عالمین.

Haray dostum tut əlimdən
İzlərimi,
şeh çilənmiş cığırlara sal
Baxışımı,
yaşıl məxmər çəmənlərə sər.
Qulağıma,
Bulaqların nəğməsin damız
Qoy yenə də, insan kimi ağlayım, gülüm.

হারای دوستوم توت الیمدن
ایزلریمی،
شەح چیلنمیش جیغیرلارا سال
باخیشیمی،
یاشیل مخمر چمن لره سەر.
قولاغیما،
بولاقلارین نغمه سین دامیز
قوی یئنە دە، انسان کیمی آغلايیم، گولوم.

Homay

(Qısa hekayə)

* Həbib Fərşbaf

Əslanxan Qoşa bulaq kəndinin adını çəkəndə, atlıların arasına vəlvələ düşdü. Əslanxanın bütün atlıları Alışanı yaxından görməsələrdə, onun igitliyinin tərifi döənə- döənə eşitmişdilər. elə bunun üçün də xan otağına gircək, atlıların arasında pıçıpıç başladı:

-Əyə Alışan olan yerdə nə təhər Qoşa Bulağa girmək olar?

-Mənim ki, bu səfərdən heç gözüüm su içmir.

-Əyə deyir artalını çaparaq düz dırnağından vuru...

Belə- belə sühbətlərin hamısını xanın xəbərçisi həman gün xana çatdıranda, xan dərin xəyala daldı. onsuzda, Aslanxan özü Alışanın qorxmazlığından və onun atıcılığından az çəkinmirdi. ancaq ki, dövrə kəndlərdə Qoşa Bulaqdan başqa heç bir yerdə ot- əncər tapılmırdı. qişin bu tufə-tüfəndə yaxın kəndlərin bütün tayaların Aslanxan çəkib gətərib, mal- qarasına yedirtmişdi.

O gün axşama qədər xanın qəliyanı əlindən yerə düşmədi. o, ikinci çağı atlılarının başçısı Rəhim beyi öz otağına çağırtdı.....

Rəhim bey xanın otağından çıxıb, gülə- gülə atlıların yanına qayıdaraq: Uşaqlar hazırlaşın! Süt günü axşam Qoşa Bulağa yola düşməliyik. Alışanda mütləq kənddə olmayacaq. arxayın olun"- deyib, əlində ki qamçını havada şaqqıldatdı.....

Hava yenicə işıqlanırdı. Qoşa Bulaq kəndinin qurtaracağında evi olan Qasım, zil səbədini yapbadan doldurub, qalaqdan bayıra çıxdı. o səbədi dalına alıb, yerdən qalxmaq istədikdə birdən gözü kəndin otay düzlərində, qarların üstündə bir qaraltıya sataşdı. Qasım gözlərinin qapaqlarına qonan qar dənələrin əlinin arxasıyla silib, gözlərini diqqətlə qaraltıya tikdi. qaraltı get- gedə böyüdü, parçalandı, qatara düzülmiş atlılar aydın görünərək, Qasım səbədi yerə tullayıb, küçə yenişə çıxıra – çıxıra götürüldü.

O, tövşüyə – tövşüyə bir qapının qarşında dayandı. sonra yerdən bir daş tapıb "Alışan qağa

yey... " bağıra – bağıra, taxta qapını döyəşləməyə başladı. Homay qapının səsinə yuxudan dik daşlandı. o, Alışanı uyatmaq istəyəndə, dünən səhər Alışanın Qışlaq kəndinə qonaq getdiyini xatırladı. bir an hovruxdu, sonra hövləsək kalağaysın başına atıb, ayaq yalın həyəətə tullandı. qapının səsinə "Alabaş" zəncirini dartıb qırmaq istəyirdi. "kim sən " – deyəndə, " atlılar" sözündən başqa bir söz eşitməsədə, yüyürək otağa qayıtdı. dərin yuxuda olan uç yaşlı qızını bağrına basıb, bir az evdə fırlandı. nə edəcəyini bilmirdi. nəhayət uşağı çadrasına büküb, dalına çatdı. sonra həyəət dovarından damlarına dırmaşdı. Damdan, dama qaçaraq, bir ev bacasından başını içəri salladı. var gücüylə "Ərkinaz xala oy....."- deyə, bağırmağa başladı. Xala, güzlərin ova- ova həyəətə çıxdı. Homay" xala qurbanın olum al buqızı, kəndə basqın var"- deyib, korpəni həyəətə salladı....

Dal ba dal açılan güllələr, lay ba lay dağlara yayıldı. bütün kənd əhli yuxudan dik daşlanıb, güllələrin əks sədasına, sonra səssizliyə qulaq yatırdılar. "heç kəsin evindən çıxmağa haqqı yoxdur "- sözləri, kənd əhlinin vəhşətini artırıb , kəndə ağır bir sükut çökürtdü.

"Homay" əlini kəndiyə üzəldib, tufəngi götürmək istədikdə onu tapa bilmədi. demək Alışan tufəngi özüylə aparmışdı. belə olduqda, Homay həyəətə çıxıb, küçə qapısının dalını möhkəm bərkitdi. sonra həyətin bucağında dayanıb, kəndin hay- küyünə qulaq yatırdı. Alabaş dama sarı hürəndə, Homayın gözü damın üstündə Ərkinaz xalanın xırda oğlu Əhmədə sataşdı. o, damın qırağından həyəətə əyilib. tez- tez danışmağa başladı:

Homay bacı! atam deyir atlılar evlərə girmirlər, nayran olma! onlar bir qatar Dəvə gətiriblər tayaları aparsınlar. anam deyir tez gəl Həcər ağlayır. Əhməd sözünü qurtara- qurtarmaz gözəndən itdi.

Homay Ərkinaz xalanın evinə girəndə Səlman kişini gözləri seçməyib, onu görməmişdi. o Həcəri avudub yerə qoyduqdan sonra birdən gözü Səlman kişiye sataşib, utana- utana onu salamladı.

Səlman kişi Alışanın hara getdiyini soruşanda, Ərkinaz xala fikirli- fikirli barmağını dişləyib, pıçıldadı:

- Demək Şükür bey Alışanı qonaq çağırıb! ey dili qafıl! igidə yaman tələ qurublar.

Homay bir ah çəkib "Əmi! Alışanı necə xəbər dar etmək olar?" soruşanda, Səlman kişi müştüyünü ciyər dolusu somurub, toxdaq- toxdaq sözə başladı:

-Qızım, Qışlağa bir mənzillik yoldur, bu qar-küləkdə ora kim gedə bilər?!

Homay " necə bıabır olduq əmi!" – deyəndə, əlini dizinə çalıb "ay Kəhər at hay... " səslədi. yayın ilk ayı olsada, hələ yaylaqda göm- göy çimənlər yenicə boy atırdı. quzuların səsi quşların səsinə qarışıb, al- əlvən çiçəklər axan suların ahəngiylə yırqalanırdı. Homay obanın yaxınındakı Bulaqdan mis Səhəngini dolduraraq, soyun aynasında heyran- heyran saçlarını seyr edirdi. birdən bir at kişnərtisindən diksinib, dik ayağa qalxdı. atlı atından enib su istədikdə Homay mis kasanı doldurub, ona tutdu. bu an Homayın mahut yelinə düzölmüş qipli gümüş pulların cingiltisindən at hürküb, ciluvunu atlıının əlindən çıxarıb, götürüldü.

Cavan atlı nəki çalışdısa atını tuta bilmədi. bunu görə Homay səhəngini çiyindən yerə qoyub, atın dalıca qaçıb, gözdən itdi. bırı azdan o, Kəhər atın belində atlıının yanına qayıdanda, çimən üstə oturmuş Alışanın danışmağa dili tutmamışdı....

Kəhər atı ilk dəfə minməsi Homayı sevgi dünyasına çatdırsada, onu ikinci dəfə minməsi Homayı Qoşa Bulağa uzanan yol ilə bəxt evinə çatdırmışdı...

A qız nə fikirdəsən ey... çayını iç. – deyəndə, Ərkinaz xala Homayı xəyal dünyasından ayırdı. bu ara Səlman kişi gedib xəbər gətirdi ki, xanın atlıları xərmənlərdə od da yandırır, kabab

pişirməyə məşğul olublar. bir neçəsidə yonca tayalarını söküüb, dəvələrə yükləyirlər. bunu eşidən Homay cəld ayağa qalxıb, evinə qayıtdı.

O gün naharadək Homayın buğazından bircə istikan çaydan başqa heçnə keçmədi. o, nə işləyə bilir, nədə bir yerdə dayanı bilirdi.

Həcər yuxuda için çəkəndə, Homay acıdı:

Allah sizə lənət eləsin. nahaq yerə uşağı döydüm-dedi. bir kühnə yorqaqanı Həcərin üstünə çəkib, dik ayağa qalxdı. bir an fikrə daldı. sonra fanısı yandırır, əlinə alıb həyəətə çıxdı. küçə qarısını astaca açıb, ətrafa baxa- baxa kəndin qarşındakı dərəyə sarı yüyüdü. dərəyə enərək neçə dəfə yıxılısada, fanısı göydə saxlayıb, onu qorudu. o, dərə aşağı gedib, kənd yolunun qırağında bir tərənin dalında gizləndi. soyuqdan göyərmiş əllərini fanısının üstündə isindirdi. ürəyi başı kəsilmiş toyuq kimi sinəsində çabalayırdı. uzun sürən anlar nəhayət başa çatıb, qar şəpələrin yara- yara yaxınlaşan atların ayaq səsləri qulağına çataraq, qarın üstünə uzandı. atlılar gəlib bir- bir ötüşdülər. Dəvə qatarının yüklüyü görüldü. bir an susdu. qatarın ovsarını çəkən atlı onun qabağından keçərək, qabağa sıçrayıb bir anın içində fanısının nəftini dəvəyə yüklənən quru yoncalara səpib, fanısının piltəsiylə alışırdı və geri dönüb dərəyə tullandı.

Hava yavaş- yavaş qaralırdı. qurd qoyundan seçilməz olmuşdu. insan toplanışından sanki pəlçiq damların belı bükülürdü. hay- küy səsinə qulaq tutulurdu. bütün kənd əhli damların üstündən ağ- apbaq qarlarla örtülmüş dağlara tərəf diqqətlə baxırdılar. gənclərin barmaqları dağ başına dırmanan od şırığına tuşlanmışdı.

Homay Həcəri bağına basıb, göz yaşlarının siləsilə damlarından həyəətə enirdi....

ھوماي (قىسا ھىكايە) ھىبب فرىشاف

– دىئىندە، «آتلى لار» سۆزۈندىن باشقا بىر سۆز ئىشېتمەسەدە، يوپۇرک اوتاغا قايىتىدى. درېن يوخودا اولان اوچ ياشلى قىزىنى باغرىنا باسىپ، بىر آز ئۆدە فېرلاندى. نە ئىدەجە يىنى بىلمىدى. نھایت اوشاغى چادراسىنا بوکوب، دالىنا چاتدى. سونرا ھىط دووارىندىن دامالارنا دىرماشدى. دامدان داما قاچاراق، بىر ائو باجاسىندىن باشىنى اىچرى ساللادى. وار گوجويلە «اركناز خالا اوى.....» – دئىيە، باغىرماغا باشلادى. خالا، گۆزلىرىن اووا – اووا ھىطە چىخدى. ھوماي «خالا قوربانىن اولوم آل بوقيزى، كندە باسقىن وار» – دئىيىپ، كورپەنى ھىطە ساللادى....

دالبادال اچىلان گوللەر، لاي بالاي داغلار يايىلدى. بوتون كند اھلى يوخودان دىك داشلانىپ، گوللەرىن عكس صداسىنا، سونرا سسسىزلىيە قولاق ياتىردىلار. «ھىچ كسىن ائويندىن چىخماغا ھاققى يوخدور» – سۆزلىرى، كند اھلى نىن ھىشتىنى ارتىرىپ، كندە اغىر بىر سوکوت چۆكورتدو.

«ھوماي» الينى كندى يە اوزالدىپ، توفنگى گۆتورمك اىستەدىكە اونو تاپا بىلمەدى. دئىك البىشان توفنگى اوزويلە ايارمىشىدى. بئىلە اولدوقدا، ھوماي ھىطە چىخىپ، كوچە قاپىسى نىن دالىنى محكم بركىتىدى. سونرا ھىطىن بوچاغىندا دايانىپ، كندىن ھاي – كويونە قولاق ياتىردى. الاباش داما سارى ھورندە، ھومايىن گۆزو دامىن اوستوندى اركناز خالانىن خىردا اوغلو احمدە ساتاشدى. او، دامىن قىراغىندىن ھىطە اىيلىپ. تئز – تئز دانبىشماغا باشلادى:

ھوماي باجى! اتام دئىيىر ائلى لار ائولرە گىرمىرلر، نايىران اولما! اولار بىر قاتار دوه گىتيرىبلر تايالارى ايارسىنلار. اتام دئىيىر تئز گل ھجر اغلايىر.

احمد سۆزونو قورتار – قورتارماز گۆزدن ايتدى. ھوماي اركناز خالانىن ائوينە گىرندە سلما كىشىنى گۆزلىرى سئچمەيىپ، اونو گۆرمەمىشىدى. او ھجرى اوودوب يئره قويدوقدان سونرا بىردن گۆزو سلما كىشى يە ساتاشىپ، اوتانا – اوتانا اونو سالاملادى. سلما كىشى البىشانىن ھارا گئىدبىنى سوروشاندا، اركناز خالا فېكىرلى – فېكىرلى بارماغىنى دىشلەيىپ، يېچىلدى:

– دئىك شوکور بئى البىشانى قوناق چاغىرىپ! اى دىلى قافىل! اىگىدە يامان تلە قورويىلار.

ھوماي بىر آھ چكىپ «عمى! البىشانى نئجە خىردار ائتمك اولار؟» سوروشاندا، سلما كىشى موشتيونو جىير دولوسو سوموروب، توخداق – توخداق سۆزە باشلادى:

– قىزىم، قىشلاغا بىر منزىللىك يولدور، بو قار – كولكدە اورا كىم گئدە بىلر؟!

ھوماي «نئجە بى ابيىر اولدوق عمى!» – دئىندە، الينى

اصلان خان قوشا بولاق كندى نىن ادىنى چكىندە، ائلى لارىن اراسىنا ولولە دوشدو. اصلان خانىن بوتون ائلى لارى البىشانى ياخىندان گۆرمەسەلدە، اونون اىگىتلىيى نىن تعربىنى دۆنە – دۆنە ئىشېتمىشىدىلر. ائىلە بونون اوچون دە خان اوتا غىنا گىرچك، ائلى لارىن اراسىندا پىچاپىچ باشلادى:

– ايه البىشان اولان يئردە نە تهر قوشا بولغا گىرمك اولار؟

– منىم كى بوسفردن ھىچ گۆزوم سوايچمىر.

– ايه دئىيىر ارتالىنى چاپاراق دوز دىرناغىندان وورو.....

بئىلە – بئىلە ھىطە لارىن ھامىسىنى خانىن خىرچىسى ھمان گون خان چاتدىراند، خان درېن خيال دالدى. اونسوزدا، اصلان خان اوزو البىشانىن قورخمازلىغىندان و اونون ائىچى ليغىندان از چكىنمىردى. ائىچاق كى دوره كندلرە قوشا بولقدان باشقا ھىچ بىر يئردە اوت – انجر تاپىلمىردى. قىشىن بو توفە – توفوندە ياخىن كندلرىن بوتون تايالارىن اصلان خان چكىپ كىرىپ، مال – قاراسىنا يندىرتمىشىدى.

اوگون اخشاما قدر خانىن قلىانى اليندىن يئره دوشمەدى. او، اىكىندى چاغى ائلى لارى نىن باشچىسى رحىم بئى اوز اوتاغىنا چاغىرتدى.....

رحىم بئى خانىن اوتاغىندان چىخىپ، گولە – گولە ائلى لارىن يانىنا قايىداراق: اوشاقلار ھاراضىرلاشىن! سوت گونو اخشام قوشا بولغا يولا دوشمەلى يىك. البىشان دا مطلق كندە اولمايىچاق. ارخايىن اولون – دئىيىپ، اليندە كى قامچىنى ھاوادا شاققىلدىتىدى.....

ھاوا يئىنجە ايشىقلانمىردى. قوشا بولاق كندى نىن قورتارچاغىندا ائوى اولان قاسىم، زىل سبىدىنى ياپىپان دولدوروب، قالاقدان بايىرا چىخدى. او سبىدى دالىنا البى، يئردن قالماق اىستەدىكە بىردن گۆزو كندىن اوتاي دوزلرىندە، قارلارىن اوستوندى بىر قارالتى يا ساتاشدى. قاسىم گۆزلىرى نىن قاپاقلارنا قونان قار دنەلرىن الى نىن ارخاسى لا سىلىپ، گۆزلىرىنى دقت لە قارالتى يا تىكىدى. قارالتى گئت – گئدە بۇيودو، پارچا لاندى، قاتارا دوزولموش ائلى لار ايدىن گۆرونەرک، قاسىم سبىدى يئره توللايىپ، كوچە يئىنشى چىغىرا – چىغىرا گۆنورولدو.

او، تۇوشويە – تۇوشويە بىر قاپى نىن قارشىندا داياندى. سونرا يئردن بىر داش تاپىپ «الېشان قاغا يئى...» باغىرا – باغىرا، تاختا قاپىنى دۇيشلمە يە باشلادى. ھوماي قاپى نىن سسىنە يوخودان دىك داشلاندى. او، البىشانى اوياتماق اىستەيندە، دونن سحر البىشانىن قىشلاق كندىنە قوناق گئىدبىنى خاطرلادى. بىر آن ھوروخدو، سونرا ھۆولەسك كاللاغىسىن باشىنا ائىپ، اياق يالىن ھىطە توللاندى. قاپى نىن سسىنە «الاباش» زنجىرىنى دارتېپ قىرماق اىستەيىردى. «كىم سن»

هجر یوخودا ایچین چکنده، هومای آجیدی: الله سیزه لعنت ائله سین. ناحاق یئر اوشاغی دؤیدوم- دندی. بیر کوهنه یورقانچانی هجرین اوستونه چکیب، دیک آیاغا قالخدی. بیر آن فیکره دالیدی. سونرا فانسیسی یاندریب، الینه آلیب حیطه چیخدی. کوچه قاپیسینی آستاجا آچیب، اطرافا باخا- باخا کندين قارشینداکی دریه ساری یویوردو. دریه ائهرک نئچه دفعه ییخیلسادا، فانسیسی گویده ساخلایب، اونو قورودو. او، دره اوشاغی گندیب، کند یولونون قیراغیندا بیر تپه نین دالیندا گیزلندی. سویوقدان گؤیرمیش اللرینی فانسیسین اوستونده ایسیندیردی. اوره یی باشی کسيلمیش تویوق کیمی سینه سینده چابالایردی. اوزون سورن انلار نهایت باشا چاتیب، قار شپه لرین یارا- یارا یاخینلاشان اتلارین آیاق سسلری قولاغینا چاتاراق، قارین اوستونه اوزاندی. اتلی لار گلیب بیر- بیر اؤتوشدولر. دوه قاتاری نین یوکلیو گوروندو. بیر آن سوسدو. قاتارین اووسارینی چکن اتلی اونون قاباغیندا کئچهرک، قاباغا سیچراییب بیر آنین ایچینده فانسیسین نفتینی دوه یه یوکله ن قورو یونجالارا سپیب، فانسیسین ییلته سی له آیشدیردی و گئری دؤنوب دریه تولاندی.

هاوا یاواش- یاواش قارالیردی. قورد قویوندان سئچیلمز اولموشدو. انسان توپلانیشیندان سانکی پالچیق دامالارین بئلی بوکولوردو. های- کوی سسیندن قولاق توتولوردو. بوتون کند اهلی دامالارین اوستوندن آغ- آلباق قارلارلا اؤرتولموش داغلارلا طرف دقتله باخیردیلار. گنجلرین بارماقلاری داغ باشینا دیرمانان اود شیربیغینا توشلانمیشدی. هومای هجری باغرینا باسیب، گؤز یاشلارین سیله- سیله دامالاریندان حیطه ائیردی....

دیزینه چالیب «آی کهر ات های...» سسله دی. یابین ایلک آیی اولسادا، هله یایلاقدا گؤم- گؤی چیمنلر یئنیجه بوی آتیردی. قوزولارین سسی قوشلارین سسینه قاریشیب، آل- الوان چیچکلر آخان سولارین آهنگی له ییرقالانیردی. هومای اوبانین یاخینینداکی بولاقدان میس سهنگینی دولدوراراق، سویون ایناسیندا حئیران- حئیران ساچلارینی سئیر ائدیردی. بیردن بیر ات کیشنرتیسیندن دیکسینیب، دیک آیاغا قالخدی. اتلی آتیندان اتیب سو ایسته دیکده هومای میس کاسانی دولدوروب، اونا توتدو. بو آن هومایین ماهوت یئلینه دوزولموش قییلی گوموش پوللارین جینگیلتیسینی ندن ات هورکوب، جیلووونو اتلی نین الیندن چیخاریب، گؤتورولدی.

جاوان اتلی نه کی چالیشیدسا آتینی توتا بیلمه دی. بونو گؤرن هومای سهنگینی چیمی نیندن یئر قویوب، آتین دالیجا قاجیب، گؤزدن ایتدی. بیرآزدان او، کهر آتین بئلینده اتلی نین یانینا قاییداندا، چیمن اوسته اوتورموش آلیشانین دانشماغا دیلی توتما میشدی....

کهر اتی ایلک دفعه مینمه سی هومایی سئوگی دونیاسینا چاتدیرسادا، اونو ایکینجی دفعه مینمه سی هومایی قوشا بولاغا اوزانان یول ایله بخت ائوینه چاتدیرمیشدی...

آقیز نه فیکیرده سن ای... چایینی ایچ. - دئینده، ارکانز خالا هومایی خیال دونیاسیندان آیردی. بو آرا سلمان کیشی گندیب خبر گتیردی کی، خانین اتلی لاری خرمندرده اود دا یاندریب، کباب پیشیرمه یه مشغول اولوبلار. بیر نئچه سی ده یونجا تایالارینی سؤکوب، دوه لره یوکله ییرلر. بونو ائشیدن هومای جلد آیاغا قالخیب، ائوینه قاییتدی.

او گون ناهارادک هومایین بوغازیندان بیرجه استکان چایدان باشقا هئچ نه کئچمه دی. او، نه ایشله یه بیلیر، نه ده بیر یئرده دایانا بیلیردی.

Şəkil 1996(1375) da kərəc şəhərində çəkilib

Şəkildə xalq şairi Balaş Azəroğlu ilə bərabər Həbib Fərşəf- Qafıantı- Nasir Davərən- Məhəmməd Qazi- Həsən İldırım- aşiq Həsən İskəndəri- Eldar Muğanlı- Hacı Herizli və ...s

Ustad Həbib Fərşbaf Bir Baxışda

* Rza Həmraz

Azərbaycanın çağdaş ədəbiyyatında hücb və həya və mətanəti ilə tanınan ustad Həbib Fərşbafdan yazmaq bir o qədər də rahat nəzərə gəlməsin. niyə ki bu kimi insandan yazan mənə özüm kimi mətanətli və bir kələmədə ədəb simgəsi olmalıdır. nə isə bu dönə iş tam əksinə olub, neyləmək ki bu qanı isti insanla bir neçə dönə müsahib¹ olduğumuz səbəb olmuşdur ki bir çoxları kimi bizdə Həbib müəllimə vurğun olub ondan yazmaq həvəsinə düşdük. bu sevgimizi bəyan etməyə mənə bir neçə sətir yazmaq bir o qədər də yersiz ola bilməz.

Günəş ili 1364(1985)-ci illərdən elə ədəbiyyat həvəskarları ilə düşüb - çıxıb onların bir sıraları ilə yaxından olmuşam. əsla yadıma gəlmir ki bir kimsə bu günə qədər ustad Həbib Fərşbafın adı gələndə ondan çirkin bir söz ya xatirə dilinə gətirə. hamılar elə ustadın adı gələndə bir təhər salam - salavatla onu yad etmişlər. əfsus ki, mən bu ucsuz - bucaqsız vadiyə ayaq qoyan ildən təqribən bir il əvvəl, yəni 1986-cı il ustad Fərşbaf Tehrana intiqal tapmışdır.

Həbib ağa Fərşbaf günəş ili 1323(1944)-cü ilinin gül - gülü dindirən yaz fəslinin ordibehişt² ayında tarixlə yaşıl olan Təbrizin səfali və bağ - bağatlı məhəllələrinin birisi olan "Bağmeşə"də anadan olub, elə gənc çağlarından zəkali birisi kimi tanınıb, o dövrün məfkurəli insanları ilə oturub- durumağı səbəb olmuşdur ki, Həbib ağanın da gözü açılıb və elə çox ertə çağları yaxşını - pisdən seçsin. bu yazıçı və şairimiz özüm bir yerdə özündən belə zikr edir: «Diploma qədər təhsil aldım. sonra müəllim adı ilə Qaradağa yollandım. on ildən artıq Qaradağ kəndlərində qaldım. Öyrəndiklərimdən qat- qat artıq Qaradağlılardan öyrəndim. dönə- dönə dünya görmüş anaların, at belində ömür sürmüş balaların məclisində oldum. onların sözlərini, nisgillərini qələmə aldım. bunlar adıma şair dedilər. »

Bu alçaq könül insan həməşə uşaqla uşaq olub,

böyüklə də böyük olar. bəlkədə elə buna görədir ki, onun sevrələrinin sayına günü gündən artar. 50 ildən yoxarı öyrətməliyə baxan ustad Həbib Fərşbaf bugün səmərəli ömür - gününün 81-ci pilləsində dayanıb, 81 il geridə qalan acılı - şirinli sovuşan ömrünə şahid olanda görəsən bu dönə nə arzılır? mənə o yenə deyir ki, əgər yüz dönə də doğulub, ölən, yenə dünyaya gələm, sözsüz yenə müəllimlik peşəsin özümə seçərəm. məsum uşaqlarla olmağın ləzzətin elə Həbib Fərşbaf kimi azad insanlar mənim kimilərdən tez başadüşərlər .

Nəzakətli dostumuz, şərəfətli bir insan olduğundan dolayı, gözəl nasir və görkəmli bir şair də olmuşdur. sözlərimizə aydın ayət anadılıımızda ki dövrü mətbuatımızla onun bu günə qədər gün işığına çıxmış kitablarıdır ki onlardan ilk ikisini burada tanımaq daha yerli olar. ustad Fərşbafın ilk kitabı «Dan yeri»dir ki, inqilabdan sonra elə şairin doğulduğu yerdə nəşr olub, az bir zamanda nüsxələri tükənmişdir. daha sonra isə «Qaradağ kəndlərində» adlı kitabı nəşr olunur .ancaq bu nəşrdən sonra nə səbəblərə görə şair daha kitab nəşr etməkdən vaz keçib, yalnız oxumağa daha artıq rəğbət göstərmişdir. onun çap olan əsərləri azəri dərgisi, azertürk, kültür... kimi dəyərli mətbuatımızda dönə - dönə nəşr ola bilmişlər. sonralar şairimizin ən yaxın əməkdaşı yaxud arxadaşı sanılan doqtur mürtəza məcidfərin təşviqləri nəticə verib, ustadın uşaqlarımıza aid bir şeir dəftəri də çox gözəl keyfiyyətdə nəşr olabildi. maraqlıdır ki həmin əsərin qabığının tərhin elə ustadın bacarıqlı və hünərmənd qızı vüqar xanım tərrihliq etmişdir. ustad Fərşbafın hələ ondan bir əsərlərinin çapına şahid olan bir sıra başqa ölkələrdə yaşasalarda, əllrinə düşmək haman, bağrılarına basıb hətta onlara aid bir sıra yazılarda yazmışlar. bu yazıların bir sırasını görəbilməsək də, xoşbəxtliklə bir qismının oxumağına tofiq tapa bilmişik.

Bu böyük insanın təvazökarlığı səbəb olmuşdur ki, dönə- dönə istədiyim xahişlər daşa dəysinlər! mən ondan təkrar istəmişdim ki, öz xatirələrin qələmə alsın. daha doğrusu dilimdə tük bitmişdir.

ancaq o həməşə buyurmuşdu: «Mən hara böyük-
lərdən yazmaq hara !! » doğrusu ustad əgər him-
mət edib Səməd Behrəngi, Behruz Dehqanı, Mə-
naf Fələki, Əlirza Nabdil ilə olan anların yazsalar,
çağdaş tariximizdə ki siyasi- ictimai boşluğun bir
qədəri azalacaqdır.

1994-cü il ustadın 50 yaşı və 30 il müəllimligi
əzizlənilir. habelə on il sonrası da elə 60 yaşa dol-
ması əzizlənilir. 2011-ci il təkrar onun uşaqlara aid
çalışmaları 300 dən çox uşaqların hüuru ilə əziz-
lənilir. bir il sonra bu şairimizin «Uşaq nəğmələ-
ri» kitabı uşaq bağçaları, kodəkistan və dəbistan
uşaqları üçün şeir məcmuəsi «Pışgaman pəjuhiş
mədar » nəşri sırasında 36 səhifə də əla keyfiyətdə,
ustadın qızının rəsamlıqları və tərrahlıqları
əsasda nəşr olunur. könlüm istər burada həmin
dəftərdən bir şeri təqdim edəm:

Qayıdarkən mədrəsədən
Salam verdim atama mən
Atam dedi: qızım gəldin?
Söylə görüm nə öyrəndin?
Dedim, ata bir qulaq as
Farslar deyir orağa das
Öyrənmişəm əlif- beyi
Oxuyuram mən hər şeyi
Bu babadır bax bu da ab
Bu at, bu dış, bu da corab
Öyrənmişəm bəxş etməyi

Deyirsənsə de hər nəyi
Əllərimlə parçalaram
Səslərini mən sayaram
Səslər dəycək qulağıma
Gətirərəm barmağıma
Atam dedi: « bu almanı
Bir parçala görüm hanı ?»
Almaları görən çağı
Gətirdim mən tez pıçağı
Bunu görcək atam güldü
Elə güldü, elə güldü
Gözlərindən yaş töküldü
Dedi : qızım kılada sən
Elə belə bəxş edirsən?
Öz yerimdə dayandım mən
Atamdan bərk utandım mən .

Sözümün sonunda Həbibəqa Fərşbafın, Azər-
baycanda üz verən dəhşətli zəlzələdə ki zəhmətlə-
rini də unutmaq istəmirəm. o, ayın yarından çoxun
zəlzələ vurmuş yerlərdə olub hünərməndləri və
başqa xeyir adamları toplamaqla, zəlzələ görmüş-
lərə toxtaqlıq verməkdə böyük rol oynamışdır. bu
kimi şərif insana uzun ömürlə birgə can sağlam-
lığı arzılıram.

- 1- Həmsöhbət
- 2- Yazın orta ayı

Ədəbi görüş:

Sağdan sola: Qaflantı - Əhməd Alav- Sabir Əmirov- İmran Səlahı- Həbib
Fərşbaf- Haşim Tərlan- ülyayı- Nəriman Nazim- Mirəli Seid Səlamət

اوستاد حبیب فرشباف بیر باخیشدا

رضا همراز

شاهید اولاندا گۆره سن بو دۆنه نه آرزیلیر؟ منجه او یئنه دئییر کی، اگر یوز دۆنه ده دوغولوب، اولم، یئنه دونیایا گلیم، سۆزسوز یئنه معلم لیک یشسه سین اوزومه سئچهرم. معصوم اوشاقلارلا اولماغین لذتین ائله حبیب فرشباف کیمی آزاده انسانلار منیم کیمی لرده تئز باشادوشرلر .

نزاکتلی دوستوموز، شرافتلی بیر انسان اولدوقدان دولایی، گۆزل نائر و گۆرکملی بیر شاعیر ده اولموشدور. سۆزلیرمیزه آیدین آیت آنادیلیمیزده کی دؤورو مطبوعاتیمیزلا اونون بو گونه قدر گون ایشیغینا چیخادیرلمیش ایکی کیتابی دیر کی اونلاری دا بورادا تانیتماق داها یئرلی اولار. اوستاد فرشبافین ایلك کیتابی « دان یئری » دیر کی انقلابدان سونرا ائله شاعیرین دوغولدوغو یئرده نشر اولوب، آز بیر زاماندا نسخه لری توکنمیشدیر. داها سونرا ایسه «قارداغ کندلرینده» ادلی کیتابی نشر اولونور. آنجاق بو نشردن سونرا نه سببلره گوره شاعیر داها کیتاب نشر ائتمکدن واز کئچیب، یالیز اوخوماغا داها آرتیق رغبت گؤسترمیشدیر. اونون چاپ اولان اثرلری آذری درگیسی، آذرتورک، کولتور و... کیمی دیرلی مطبوعاتیمیزدا دۆنه- دۆنه نشر اولما بیلیمیشلر. سونرالار شاعیریمیزین ان یاخین امکدانشی یاخود آرخاداشی سانیلان دوقتور مرتضی مجدفرین تشویق لری نتیجه وئریب، اوستادین اوشاقلاریمیزا عاید بیر شعر دفترى ده چوخ گۆزل کیفیت ده نشر اولابیلدی. ماراقلی دیر کی همین اثرین قایمغینین طرحین ائله اوستادین باجاریقلی و هنرمند قیزی وقار خانیم طراحلیق ائتمیشدیر. اوستاد فرشبافین هله اوندان بیر اثرلرینین چاپینا شاهید اولان بیر سیرا باشقا اولکهلرده یاشاسالاردا، اللرینه دوشمک هامان، باغیرلارینا باسیب حتی اونلارا عاید بیر سیرا یازی لاردا یازمیشلار. بو یازی لارین بیر سیراسینی گۆره بیلیمه سک ده، خوشبختلیکله بیر قیسمینین اوخوماغینا توفیق تاپا بیلیمیشیک.

بو بؤیوک انسانین تواضعکارلیغی سبب اولموشدور کی دۆنه- دۆنه ایسته دیگیم خواهیشلر داشا دیسین لر! من اوندان تکرار ایسته میشدیم کی اؤز خاطیره لرین قلمه آلسین. داها دوغروسو دلیلمده توك بیتیمیشدیر. آنجاق او همه شه بوپورموشدو: «من هارا بؤیوک لردن یازماق هارا !!» دوغروسو اوستاد اگر همت ائدیپ صمد بهرنگی، بهروز دهقانی، مناف فلکی، علیرضا نابدل ایله اولان آنلارین یازسالار، چاغدش تاریخیمیزده کی سیاسی- اجتماعی بوشلوعون بیر قدری آزالاجاقدیر.

۱۳۷۳ اوچونجو ایل اوستادین ۵۰ یاشی و ۳۰ ایل معلم لیگی عزیزلنیر. هابئله اون ایل سونراسی دا ائله ۶۰ یاشا دولماسی عزیزلنیر. ۱۳۹۰ ینجی ایل تکرار اونون اوشاقلارا عاید چالیشمالاری ۳۰۰ دن چوخ اوشاقلارین حضورو ایله

آذربایجانین چاغدش ادبیاتیندا حجب و حیا و متانتی ایله تانیان اوستاد حبیب فرشباف دان یازماق بیر او قدر ده راحت نظره گلیمه سین. نییه کی بو کیمی انساندان یازان منجه اؤزو کیمی متانتلی و بیر کلمه ده ادب سیمگه سی اولمالی دیر. نه ایسه بو دۆنه ایش تام عکسینه اولوب، نیله مک کی بو قانی ایستی انسانلا بیر نئچه دۆنه مصاحب اولدوغوموز سبب اولموشدور کی بیر چوخلاری کیمی بیزده حبیب معلمه وورغون اولوب اوندان یازماق هوسینه دوشدوک. بو سؤگیمیزی بیان ائتمه یه منجه بیر نئچه سطر یازماق بیر او قدر ده یئرسیز اولما بیلیمز.

گونش ایلی ۱۳۶۴ اینجی ایللردن ائله ادبیات هوسکارلاری ایله دوشوب- چیخیب اونلارین بیر سیرالاری ایله ده یاخیندان اولموشام. اصلا یادیم گلمیر کی بیر کیمسه بو گونه قدر اوستاد حبیب فرشبافین آدی گلنده اوندان چیرگیب بیر سؤز یا خاطیره دلیله گتیره. هامی لار ائله اوستادین آدی گلنده بیر تهر سلام- صلوات لا اونو یاد ائتمیشلر. معالاف من بو اوجسوز-بوجاقسوز وادی یه ایاق قویان ایلدن تقریباً بیر ایل اول، یعنی ۱۳۶۳ اونجو ایل اوستاد فرشباف تهراندا انتقال تاپمیشدیر.

حبیب آقا فرشباف گونش ایلی ۱۳۲۳ ایلینین گول- گولو دیندیرن یاز فصلی نین اردیبهشت آییندا تاریخ له یاشید اولان تبریزین صفالی و باغ- باغاتلی محله لرینین بیرسی اولان باغ مئشه ده آنادان اولوب، ائله گنج چاغلاریندان ذکالی بیرسی کیمی تانییب، او دؤورون مفکوره لی انسانلاری ایله اوتوروب دوروماغی سبب اولموشدور کی، حبیب آقائین دا گۆزو آچیلیب و ائله چوخ اثرته چاغلاری یاخشینی- پیسندن سئچسین. بو یازیچی و شاعیریمیز اوزو بیر یئرده اوزوندن بئله ذکر ائدیر: «دیپلوما قدر تحصیل آلدیم. سونرا معلم آدی ایله قاراداغا یوللانیدیم. اون ایلدن آرتیق قاراداغ کندلرینده قالدیم. اؤیرندیکلریمدن قات- قات آرتیق قاراداغلی لاردان اؤیرندیم. دۆنه- دۆنه دونیا گۆرموش آنالارین، آت بئلینده عؤمور سورموش بالالارین مجلسینده اولدوم. اونلارین سۆزلرینی، نیسگیل لرینی قلمه آلدیم. بونلار آدیما شاعیر دئدیلر.»

بو آچاق کؤنول اینسان همشه اوشاق لا اوشاق اولوب، بؤیوکله ده بؤیوک اولار. بلکه ده ائله بونا گۆره دیر کی اونون سؤزلرینین سایینا گونو گوندن آرتار. ۵۰ ایلدن یوخاری اؤیرتمن لیله باخان اوستاد حبیب فرشباف بوگون ثمرلی عؤمور - گونونون ۷۰ینجی پیلله سینده دایانیب، یئتمیش ایل گئری ده قالان آجیلی- شیرینلی سوووشان عؤمورونه

آتام دئدی: « بو آلمانی
بیر پارچالا گۆروم هانی؟
آلمالاری گۆرن چاغی
کتیردیم من تنز پیچاغی
بونو گۆرجک آتام گولودو
ائله گولودو، ائله گولودو
گۆزلریندن یاش تۆگولودو
دئدی: قیزیم کیلاسدا سن
ائله بئله بخش ائدیرسن؟
اؤز یئریمده دایاندیم من
آتامدان برک اوتاندیم من .

عزیزلنیر. بیر ایل سونرا بو شاعیریمیزین «اوشاق نغمه‌لری»
کیتابی اوشاق باغچالاری، کودکستان و دبستان اوشاقلاری
ایچون شعر مجموعه‌سی «پیشگامان پژوهش مدار» نشری
سیراسیندا ۳۶ صحیفه ده اعلا کیفیتده، اوستادین قیزی نین
رساملیق لاری و طراحلیق لاری اساسدا نشر اولونور. کۆنلوم
ایستر بورادا همین دفتردن بیر شعری تقدیم ائدم:

قاییدارکن مدرسه‌دن
سلام وئردیم آتاما من
آتام دئدی: قیزیم گلدین؟
سؤیله گۆروم نه اؤیرندین؟
دئدیم، آتا بیر قولاق آس
فارس لار دئییر اوراغا داس
اؤیرنمیشم ایف ب یی
اوخویورام من هر شئی
بو بابا دیر باخ بو دا آب
بو آت، بو دیش، بو دا جوراب
اؤیرنمیشم بخش ائتمه‌یی
دئییرسنسه دی هر نه یی
الیریم له پارچالارام
سسلیرنی من سایارام
سسلیر دیجک قولاغیما
کتیره‌رم بارماغیما

سۆزومون سونوندا حبیب آقا فرشیبافین، آذربایجاندا اوز وئرن
دهشتلی زلزله‌ده کی زحمتلرینی ده اونوتماق ایسته‌میرم. او،
ایین یاریدان چوخون زلزله ویرمیش یئرلرده اولوب هنرمندلری
و باشقا خیر آدمالاری توپلاماق لا، زلزله گۆرموش لره توختاقلیق
وئرکم ده بؤیوک رول اوینامیشدیر. بو کیمی شریف انسانا
اوزون عۆمورله توام جان ساغلاملیغی آرزیلیرام.

Ustad Rza Həmraz və Ustad Həbib Fərşbaf

Ustad Həbib Fərşafın Uşaqlar üçüç yazdığı şeirlərdən örnəklər.

اوستاد حبیب فرشافین اوشاقلار اوچوچ یازدیغی شعرلردن اؤرنکلر.

Balıq Olacağam

* Həbib Fərşbaf

Ana mənı oyatma
Mən hələdə yatmışam,
Şirin yuxularımla
Hey başımı qatmışam.

Əl- üz yumaq dərdindən
Duranmıram yuxudan,
Ana bilmirəm nədən
Yaman qorxuram sudan!

Xeyri olsun balığın
Gecə- gündüz uynayır,
Nə yuxudan duranda
Gedib al- uzun yuyur.

Nə hər yeməkdən sonra
Yuyacaqdır dişlərin,
O uynaya - uynaya
Görür tamam işlərin.

Ancaq bu işlər üçün
Məni sevməyir atam,
Məndə tənbelliyimdən
Bir balıq olacağam.

بالیق اولاجاغام

* حبیب فرشباف

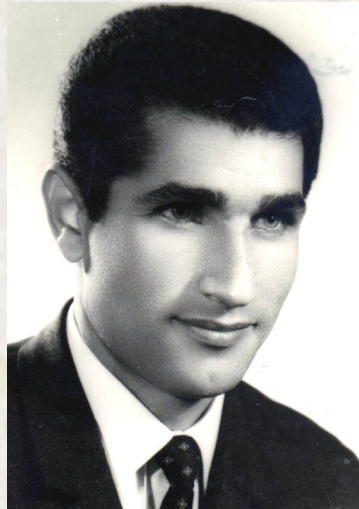
آنا منی اویاتما
من هله ده یاتمیشام،
شیرین یوخولاریم لا
هئی باشیمی قاتمیشام.

آل- اوز یوماق دردیندن
دورانمیرام یوخودان،
آنا بیلیمیرم نهدن
یامان قورخورام سودان!

خئییری اولسون بالیغین
گنجه- گوندوز اویناییر،
نه یوخودان دوراندا
گندیب ال- اوزون یویور.

نه هر یئمکدن سونرا
یویاجاقدیر دیشلرین،
او اوینایا - اوینایا
گورور تامام ایشلرین.

آنجاق بو ایشلر ایچون
منی سئومه ییر آتام،
من ده تنبل لیییمدن
بیر بالیق اولاجاغام.

Bahar

باہار

✿ Həbib Fərşbaf

✿ حبیب فرشباف

Başım üstə günəşin
Saçaq- saçaq telləri,
Nəfəsimdən gedəcək
Qarin, buzun əsəri.

باشیم اوسته گونشین
ساچاق- ساچاق تئل لری،
نفسیمدن گنده جک
قارین، بوزون اثری.

Ayağım altda çimən
Ətəyimdə gül - çiçək,
Qaranquşlar qayıdır
Ellər olur sevincək.

ایاغیم آلتدا چیمن
آته ییمده گول- چیچک،
قارانقوشلار قاییدیر
ئل لر اولور سئوینجک.

Yağış yağır, gün çixir
Tağ qurur göy qurşağı,
Sellər, sular şarıldır
Dərələrdən aşağı.

یاغیش یاغیر، گون چیخیر
تاغ قورور گوی قورشاعی،
سئل لر، سولار شاریلدیر
دره لردن آشاغی.

Karvan- karvan ağ bulut
Mavı göydə düzülür,
Dimdiyindən quşların
Bal nəğmələr süzülür.

کاروان- کاروان آغ بولوت
ماوی گویده دوزولور،
دیمدییندن قوشلارین
بال نغمه لر سوزولور.

Çiçəklərin ətrindən
Fərəhlənib bir anda,
Taza paltar geyirlər
Təbiət də, İnsan da.

چیچکلرین عطربیندن
فرحله نیب بیر آندا،
تازا پالتار گئییرلر
طبیعت ده، انسان دا.

Həbib Fərşbafın şagirlə1rinin bir neçəsi

Yay

یای

✿ Həbib Fərşəf

✿ حبیب فرشباف

Nə bulud var, nə duman,
Mavı göydə gün şaxır
Havanın istisindən,
Üz - gözümdən tər axır.

نە بولود وار، نە دومان،
ماوی گۆیدە گون شاخیر
هاوانین ایستی سیندن،
اوز - گۆزومدن تەر اخیر.

Dənə dolub saraldı,
Dalğalandı sünbüllər,
Armut, Ərik yetişdi,
Meyvə oldu ağ güllər.

دنه دولوب سارالدى،
دالغاندى سونبولر،
آرمود، آریک یئتیشدی،
مئیوه اولدو آغ گولر.

Yamacları çiməndən
Yaşıllaşdı dağların,
Ağacları meyvədən
Əlvanlaşdı bağların.

یاماجلاری چیمندن
یاشینل لاشدی داغلارین،
آغاجلاری مئیوه دن
ألوان لاشدی باغلارین.

Baş əydilər budaqlar
Qudrətinə torpağın.
Yığıldılar serçələr
Kölgəsinə yarpağın,

باش آگدیبلر بوداقلار
قودرتینه تورپاغین.
ییغیلدیلار سئرحه لر
کؤلگه سیننه یارپاغین،

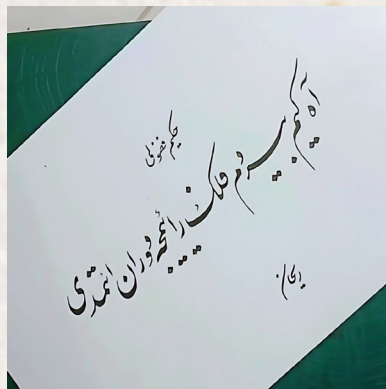
Köçüb gəldi elatlar
Qışlaqlardan yaylağa,
Başladılar uşaqlar
Çayda, göldə üzməgə.

کۆچوب گلدى ائلاتلار
قیشلاقلاردان یایلاغا،
باشلادیلار اوשאقلار
چایدا، گۆلدە اوزماغا.

Tir, Murdad, Şəhriyvərəm,¹
Bahar tək uç ayam mən.
İlin lap isti fəslı,
Məhsul fəslı yayam mən.

تیر، مرداد، شەھریورم،
باھار تک اوچ ایام من.
ایلین لاپ ایستی فصلی،
محصول فصلی یایام من.

1- Hicri Günəş ilində Yay fəslinin ayları

Payız

پاییز

* Həbib Fərşbaf

* حبیب فرشباف

Böz üfüqdən boylanır
Solğun günəş sap sarı;
Qəmli - Qəmli köçürlər
Durnaların qatarı.

بوز افوقدن بویلانیر
سولغون گونش ساپ ساری؛
غملی - غملی کؤچورلر
دورنالارین قاتاری.

Başa çatdı yay fəsli
Yenə açdı mədrəsə,
Kilaslarda uşaqlar
Yenə verdi səs- səsə.

باشا چاتدی یای فصلی
یئنه آچدی مدرسه،
کلاساردا اوشاقلار
یئنه وئردی سس- سسه.

Külək əsdi qopardı
Yarpaqları budaqdan,
Bir parçası narıncı
Bir parçası al- əlvən.

کولک آسدی قویاردی
یارپاقلاری بوداقدان،
بیر پارچاسی نارینجی
بیر پارچاسی آل - الوان.

Nəfəsindən ağ yelin
Soldu çimən, soldu gül,
Bülbülün hicranından
Yarpaqların yoldu gül.

نفسیندن آغ یئلین
سولدو چیمن، سولدو گول،
بولبولون هیجرانیندان
یارپاقلارین یولدو گول.

Şeh çökübdür çimənə,
Duman bürüyüb dağı,
Tüsdüləyir çobanın
Yaş tıkanlı ocağı.

شئه چوکوبدور چیمنه،
دومان بورویوب داغی،
توسدوله بیر چوبانین
یاش تیکانلی اوجاغی.

Karvan- karvan qar- qara
Göydə buludlara bax!
Budaqlardan sallanan
Qip- qirmizi nara bax!

کاروان - کاروان قاپ- قارا
گؤیده بولودلارا باخ!
بوداقلاردان سال لanan
قیپ - قیرمیزی نارا باخ!

Mehr, Aban, Azərəm¹
Çən- duman nəfəslİYəm;
Mən payızam rənglərin
Meyvələrin fəslİYəm.

مهړ، آبان، آذریم
چن - دومان نفسلی یم؛
من پاییزام رنگلرین
مئیوه لرین فصلی یم.

1- Hicri Günəş ilində Payız fəslinin ayları

Qış

قیش

* Həbib Fərşbaf

* حبیب فرشباف

Gizlədibdir günəşi
Qara bulut lay ba lay,
Havanın şaxtasından
Dondu bulaq, dondu çay.

گیزله دیب دیر گونشی
قارا بولوت لای با لای،
هاوانین شاختاسیندان
دوندو بولاق، دوندو چای.

Göydən yağan pambıqlar
Ağardıbdır başımı,
Qarlı saçım, saqqalım
Çox göstərir yaşımı.

گوئیدن یاغان پامبیقلار
آغار دیب دیر باشیمی،
قارلی ساچیم، ساqqالیم
چوخ گوستهریر یاشیمی.

Ağ paltarım görəndə
Hami deyir- qış- mənə,
Üşüyəndə əlləri
Edirlər qarqış mənə.

آغ پالتاریم گوئنده
هامی دئییر- قیش- منه،
اوشوینده آل لری
اندیرلر قارقیش منه.

Yun paltarlar geyirlər
Evlərdə də pinc yanır,
Ancaq lutdur ağaclar
Qar yağdıqca islanır.

یون پالتارلار گئییرلر
اؤلرددهه پینج یانیر،
آنجاq لوت دور آغاclar
قار یاغدیqجا ایسلانیر.

Qarda dondu şaxtadan
Yenədə yağ təzə qar!
Meşələri, dağları
Ağ örtüklə bəzə qar!

قاردا دوندو شاختادان
یئنه ده یاغ تزه قار!
مئشه لری، داغلاری
آغ اورتوکلە بزە قار!

Qoy uşaqlar sevincək
Qar adamı düzəltsin,
Qar golləsi oynasın
Züý gedib şadlıq etsin.

قوی اوشاقلار سئوینجک
قار آدمی دوزلتسین،
قار گول لهسی اویناسین
زوی گئدیب شادلیق ائتسین.

Dey, Bəhmən, İsfənd¹ mənəm
Qarlı qışam, qarlıqış,
İlin qoca fəsliyəm
Saç- saqqalım ağarmış.

دی، بهمن، اسفند منم
قارلی قیشام، قارلی قیش،
ایلین قوجا فصلییم
ساچ ساqqالیم آغارمیش.

1- Hicri Günəş ilində Qış fəslinin ayları

Böyük Müəllim, Böyük İnsan

❁ Əli Təqizadə

«Mən istədim xırdaca bir lübitel durbin¹ alam və onunla çəkdiyim şəkillər vasitəsi ilə, Qaradağlıların şərəfli həyatın və ülvi ruhların, digər xalqlara tanıdam. ancaq iş elə gətirdi ki, o şəkillər məni tanıتماğa səbəb oldu».

Dəfələrlə bu sözləri Həbib Fərşbafdan eşitmək, onun Qaradağ mahalının və orda yaşayan pak ürəkli insanları nə həddə sevməyin aydıncasına aşkar edir. iki il öncə «Araz qıraqlarından» ünvanlı onun şəkil sərgisi, hədsiz parlada və 6 əla seçilən şəkil sərgilərindən biri oldu.

Qocaman Təbrizdə həyata göz açır, orda təhsil alıb diplom mədrəkin əldə edir. sonra, İran adlı böyük bir ölkənin ucqarında, mərkəzi hökumətin gözündən düşmüş və fəlakətdə yaşayan Qaradağlı xalqına savad öyrətmək qəsdilə, ora üz tutur.

Əlbəttə ki, ona Təbrizin qoltuğunda ki, kəndlərin birində və ailə yaxınlığında «sipahı daniş»² kimi iki il sərbəzliq dövrün başa vurmaq çox asana iydi. ancaq onun qarşısında müxtəlif imkanlı yerlər seçimi ola ola, iki məhrum qeyd olan məntəqə, Çar oymaq və Qaradağdan, birini seçmək qərarına gəldi. onu insan sevərlik hissi və xalq eşqinə təpən ürəyi, o çətin yola yönəltdi.

O icbarı nizam vəzifə xidməti³ qurtarandan sonra, Qaradağlıların ehtiramın və səmimi məhəbbətin elə qazanmışdı ki 11 il müxtəlif kəndlərdə müəllim qaldı. həmdə get- gedə Qaradağlı oldu. bəlkə də atdan yixilib qolu qabırqası sınımasaydı, ağ ciyəri zədələnməsəydi, dava dərman üçün şəhərə getmək zorunda qalmazdı. hətta təqaüdə çatanaqədər Qaradağda qalardı. onun neçə hekayəsi həmdə otobiyografisi, türk dilində «Bu yerdə Bəni adəm» ünvanında və fars dilinə tərcüməsi, «homay» və «Yek zimistan yek rusta yek ənar»⁴ ünvanlarında nəşr olub.

O hekayələrin çoxu onun şəxsi biyografisi kimi maraqlı nağıllardı. Zeynəb bəyim nişanlısından aldığı yeganə məktubu dəfələrlə uzun illər boyu mirza məmiyə oxudması bu xatirəni canlandırırkı

Həbib Fərşbaf Qaradağın qar- qiyamətli qışından, yolların bağlanmasıdan xəbəri olarkən, neçə məktub yazır. Xəyyat dostu ağa ziyaya verir ki hər ay bir məktub anasına çatdırsın və desin ki Həbibdən yeni məktub gəlib.

Əslində Həbib Fərşbaf müəllim, Əkkas və şair kimi Qaradağda yaşadı. sönralar nəsrə yanaşdı.

Həbib müəllim təqaüdə çatandan sonra müxtəlif sahələrdə yardıma ehtiyacı olan insanlara yardımçı oldu. Küçə uşaqlarına Tehranın kasıb məhəllələrində savad öyrətmək, vəzirqan zəlzələsində ədəbi- hünəri şəxsiyyətlərlə böyük bir dəstə kimi müsibətə uğrayanlara imdad etmək və kəndlərdə kitab evi qurmaq onun yorulmadan çalışmaq nümunəsidir. «İşiq» saytında onun gözəl bir şeiri (qulplu pullar) ünvanında yayılan yazım bu gözəl insanı yaxşı tanıdır.

Mənim Araz qırağında ibtidai oxuyan yaşlarımda, o böyük insan neçə kənd bizdən yuxarı dağların qoynunda uyumuş kəndlərdə müəllim olub. o yaşda Həbib Fərşbaf kimi müəllimin şagirdi olmaq böyük fürsət imiş. o fürsət qisətim olmasada bu qoca yaşımnda onunla dostluğu, hərdən də bir əl yazmasın tərcümə etməyi, qiymətli bir fürsət sayıb, qürur duyuram.

Həbib Fərşbafın Qaradağa məhəbbət hissi tam qarşılıqlıdır. qaradağlılar onu bir böyük müəllim eyni halda böyük insan kimi sevirilər həmdə mənimseyirlər.

Onun «Qaradağ kəndlərində» ünvanında şeir kitabı inqilab olan illər çap olmuşdu. bir nüsxə ondan tapılıb. neçə şeirin fars dilinə tərcümə etmişəm. tezliklə türkü şeirlər və neçə tərcümə ilə o ünvanında işiq üzünü görəcəm. bu mətləbin çoxu oktaba yazdığım ön sözdəndir.

- 1- kamira
- 2- əsgər müəllim
- 3- Əsgərli vəzifəsi
- 4- Bir qış, bir kənd, bir nar

بؤیوک معلم، بؤیوک انسان

* علی تقی زاده

ماراقلی ناغیللاردی. زینب بییم نشانلی سیندان آلدیغی یگانه مکتوبو دفعه لرله اوزون ایللر بویو میرزا ممی دن اوخودماسی بو خاطرهنی جانلانديريرکی حبيب فرشباف قاراداغین قار- قیامتلی قیشیندان، یوللارین باغلانماسیندان خبری اولارکن، نئچه مکتوب یازیر. خیاط دوستو آغا ضیایا وئریر کی هر آی بیر مکتوب آناسینا چاتدیرسین و دئسین کی حبيب دن یئنی مکتوب گلیب.

اصیلینده حبيب فرشباف معلم، عکاس و شاعیرکیمی قاراداغدا یاشادی. سؤنرالار نثره یاناشدی.

حبيب معلم تقاعده چاتاندان صونرا مختلف ساحه لرده یاردیما احتیاجی اولان انسانلارا یاردیم اولدو. خیابان اوشاقلارینا تهراتین کاسیب محله لرینده ساواد اؤیرتمک، ورزقان زلزله سینده ادبی- هنری شخصیتلرله بؤیوک بیر دسته کیمی مصیبتنه اوغرایانلارا امداد ائتمک و کندلرده کتاب ائوی قورماق اونون یورولمادان چالیشماق نمونه سی دیر. ایشیق سایتیندا اونون گؤزل بیر شعری (قولپلی پوللار) عنوانیندا یاییلان مطلبیم بو گؤزل انساننی یاخشنی تانیدیر.

منیم آراز قراغیندا ابتدایی اوخویان یاشلاریمدا، او بؤیوک انسان نئچه کند بیزدن یوخاری داغلارین قوینوندا اویموش کندلرده معلم اولوب. او یاشدا حبيب فرشباف کیمی معلمین شاگردی اولماق بؤیوک فرصت ایمیش. او فرصت قسمتیم اولماسادا بو قوجا یاشیمدا اونونلا دوستلوغو، هر دن ده بیر ال یازماسین ترجمه ائتمه یی، قیمتلی بیر فرصت ساییب، غرور دویورام.

حبيب فرشبافین قاراداغ محبت حسنی تام قارشیلیقلی دی. قاراداغلی لار اونو بیر بؤیوک معلم عین حالدا بؤیوک انسان کیمی سؤیولر همده منیمسه ییولر.

اونون قاراداغ کندلرینده عنواندا شعر کتابی انقلاب اولان ایللر چاپ اولموشدو. بیرنسخه اوندان تاپیلیب. نئچه شعرین فارس دیلینه ترجمه ائتمیشم. تئزلیکله تورکو شعرلر و نئچه ترجمه انله او عنواندا ایشیق اوزو گؤزه جک. بو مطلبین چوخو اوکتابا یازدیغیم اون سؤزدن دیر.

۱- عسگر معلم

«من ایسته دیم خیرداجا بیر لوبیتل دوربین آلام و اونونلا چکدییم شکیل لر واسطه سی ایله، قاراداغلی لارین شرفلی حیاتین و علوی روح لارین، دیگر خالقلارا تانیدام. آنجاق ایش انله گتیردی کی او شکیل لر منی تانیتماغا سبب اولدی.»

دفعه لرله بو سؤزلری حبيب فرشبافدان ائشیتتمک، اونون قاراداغ ماحالین و اوردا یاشیان پاک اورکلی انسان لاری نه حدده سئومه یین آیدینجاسینا ائشکار ائدیر. ایکی ایل اؤنجه «آراز قیراقلاریندان» عنوانلی اونون شکیل سرگیسی، حدسیز پارلادی و ۶ اعلا سئچیلن شکیل سرگیلریندن بیری اولدی.

قوجامان تبریزده حیاتا گؤز آچیر، اوردا تحصیل آلیب دیپلم مدرکین الهه ائدیر. صونرا، ایران آدی بؤیوک بیر اؤلکه نین اوچقاریندا، مرکزی حکومتین گوزوندن دوشموش و فلاکت ده یاشیان قاراداغلی خالقینا ساواد اؤیرتمک قصدیله، اورا اوز توتور.

البته کی اونا تبریزین قولتوغونداکی کندلرین بیرینده و عایله یاخینلیغیندا «سپاهی دانش» کیمی ایکی ایل سربازلیق دؤورون باشا وورماق چؤخ آسان ایدی. آنجاق اونون قارشنی سیندا مختلف امکانلی یئرلر سئچیمی اولا اول، ایکی محروم قید اولان منطقه، چارواوماق و قاراداغدان، بیری نی سئچمک قرارینا گلدی. اونو انسان سئورلیک حسنی و خالق عشقینه تپهن اوره یی، او چتین یولا یؤنلندی.

او اجباری نظام وظیفه خدمتی قورتارانندان سونرا، قاراداغلی لارین احترامین و صمیمی محبتین انله قازانمیشدی کی ۱۱ ایل مختلف کندلرده معلم قالدی. همده گئت- گنده قاراداغلی اولدی. بلکه ده آندان بیخیلیب قولو قابیرغاسی سینماسایدی، آغ جیبری زده لنمه سیدی، داوا درمان اوچون شههره گئتمک زوروندا قالمازدی. حتا تقاعده چاتاناقدر قاراداغدا قالدی. اونون نئچه حکایه سی همده اتوبیوگرافی سی، تورک دیلینده «بو یئرده» «بنی آدم» عنوانیندا و فارس دیلینه ترجمه سی، «هومای» و «یک زمستان یک روستا یک انار» عنوانلاریندا نشر اولوب.

او حکایه لرین چوخو اونون شخصی بیوگرافی سی کیمی

Ümid

اومید

* Həbib Fərşbaf

Duman basmış
Gözdən itmiş arzular
Ümid güdək
Yollar uzun,
İntizarda-
Arxamdakı uçulmamış körpülər
Qayıtmağa əldə min bir bahana.

* حبیب فرشباف

دومان باسمیش
گۆزدن ایتمیش آرزولار
اومید گودک
یوللار اوزون،
انتظاردا-
آرخامداکی اوچولمامیش کۆریولر
قاییتماغا الدهه مین بیر باهانا.

Etimad

اعتماد

* Həbib Fərşbaf

Etimad üzərindən,
Başım bürksüz olmadı ...
Əl çəkmədim inadımdan
Təkcə buna inanıram:
İnanmamazlığa
İnanmayacağam
Heç zaman.

* حبیب فرشباف

اعتماد اوزهریندن،
باشیم بۆرکسوز اولمادی ...
ال چکمه دیم عنادیمدان
تکجه بونا اینانیرام:
اینانمامازلیغا
اینانمایاچاغام
هئچ زامان.

Bahar

باهار

* Həbib Fərşbaf

Göy oxudu nəğməsini
Damcı- damcı;
Yerdinlədi bu mahnını
Çiçək- çiçək;
İmzalandı səmələrdə bu məhəbbət,
Bu sevincək.

* حبیب فرشباف

گۆی اوخودو نغمه سینیی
دامجی- دامجی؛
یئر دینله دی بوماهینی
چیچک - چیچک؛
امضالاندی سمالاردا بومحبت،
بو سئوینجک.

Qoca

قوجا

* Həbib Fərşbaf

Bürümüş çubuğunun tüsdüsü
Qarlı vüqarlı başın.
Gön cilidli bır kitabdan
Aramaq olar yaşın.
Mən səni oxumağa ay əmi!
Hansı su dəyirmanın
Lügət - lügət öyrənim?
Əllərim əsir ağa
Səni varaqlamağa!

* حبیب فرشباف

بوروموش چوبوغونون توسدوسو
قارلی وقارلی باشین.
گۆن جیلیدلی بیر کیتابدان
آراماق اولار یاشین.
من سنی اوخوماغا آی عمی!
هانسی سو دئییرمانین
لوغت - لوغت اویره نییم؟
الریم اسیر آغا
سنی واراqlاماغا!

Hələ

هله

* Həbib Fərşbaf

* حبیب فرشباف

Göydən üç alma düşməmiş hələ
Qırıldı söhbəti
Quş qanadı tək:
- Ata! bəs sonra nə oldu?
Sinəsinin tüstüsünü
Bir nəfsə boşaltdı.
Heç nə - dedi - bala!
Atamda bu yerdə bir köks ötürmüş,
Atamın atası da.
Demək,
Bir ahla nöqtələnmiş
Uç nəslin əfsanəsi.

گوئیدن اوچ ألما دوشمه ميش هله
قيريلدي صحبتي
قوش قانادي تک:
- آتا! بس سونرا نه اولدو؟
سينه نسي نين توستوستونو
بیر نيفسه بو شالتدی.
هئچ نه - دئدی - بالال!
آتامدا بو يئرده بیر کؤکس اؤتورموش،
آتامين آتاسی دا.
دئمک،
بیر آه لا نقطه لنميش
اؤچ نسلين افسانه نسي.

Səfər

سفر

* Həbib Fərşbaf

* حبیب فرشباف

Səfərdəyəm:
Gündən- günə,
Aydan aya,
İldən- ilə
Səfərdəyəm
Kürəyimdə,
Diləyimin ağırlığı,
Ürəyimdə,
Dol- boşalda
Qəmlə, sevinc
Gözlərimdə
Hicran boyda kədr.
Tövşəmədim heç səfərdə
Fikirlərdən, fikirlərə
Səfrim qədər.

سفرده يم:
گوندن- گونہ،
آيدان آيا،
ايلدن- ايله
سفرده يم
کورہ ييمده،
ديله ييمين آغيرليغي،
اورہ ييمده،
دل- بشالدا
غم له، سئويج
گؤزلريمده
هجران بويدا کدر.
تؤوشه مه ديم هئچ سفرده
فيکيرلردن، فيکيرلره
سفريم قدر.

Darixiram

داربخیرام

✿ Mərcañ Məñafzadə

✿ مرجان منافزاده

Körpə bənövşə kimi
Toz basmış şüşə kimi
Səni həməşə kimi
Özləyib, darixiram

کۆریه بنووشه کیمه
توز باسمیش شووشه کیمه
سنه ههمشه کیمه
اۆزله ییب، داربخیرام.

Döyün, urəyim, döyün
O qayğısız ərköyün
Yolunu duyun, duyun
Göləyib, darixiram

دۆیون، اوره ییم دۆیون
او قایغیسیز، ارکۆیون
یولونو دویون - دویون
گۆزله ییب، داربخیرام

Həyat məni qanıtımır
Məna verib, yanıtımır
Solumdaki unutmır
Közçəyib, darixiram.

حیات منی قانیتمیر
معنا وئریب یانیتمیر
سولومداکی اونوتمور
کۆزله ییب، داربخیرام.

Qınayın bu illəti
Bu sarsaq əhəbbəti
Qapısında ki iti
İzləyib, darixiram.

قینایین بو عیللته
بو سارساق محببته
قاپیسینداکی ایتیه
ایزله ییب داربخیرام.

Soyuq Su Kimi

❁ Elman Baxşı

Qışın şaxtasına dözmək çox asan
Sənin yoxluğuna dözmək çətindir
Üstümə ələnsin yüz şimal qarı,
Məni donduransa buz həsrətidir

Neynəyim, hər günüm sənlə başlayır!?
Qoxun paltarımda yaz ətri kimi,
Deyirlər məhəbbət dərdən qoruyur,
Üstündə Tanrının çətiri kimi,.

Hanı məhəbbətin isti ocağı!?
Hanı gözlərimdə əvvəlki atəş!?
Gedişin soyuq su kimi söndürüb,
Yerində qalıbdı bir ovuc kül, daş

Görənlər deyir ki, səbr elə bir az
Eşqin səbr adlı kasası varmış!?
Məhəbbət dediyin sütünsüz qala,
Yoxsa ki, palçıqdan uçuq divarmış!?

Daha nağıllara inanan yaşı,
Çoxdan keçirmişəm, böyümüşəm mən
Sevginin sən adlı körpə evində,
Çoxdan uşaq kimi döyülmüşəm mən
Elə nağıllarda böyümüşəm mən...

سوئوق سو کیمی

❁ انلمان باخشی

قیشین شاختاسینا دۆزمک چوخ آسان
سنین یوخلوغونا دۆزمک چتیندیر
اوستومه النسین یوز شیمال قاری،
منی دوندورانسنا بوز حسرتیندیر

نئینه بییم، هر گونوم سنله باشلائییر!؟
قوخون پالتاریمدا یاز عطری کیمی،
دئییرلر محبت درددن قورویور،
اوستونده تانری نین چتیری کیمی،.

هانى محبتین ایستی اوجاغی!؟
هانى گۆزلریمده اول کی آتش!؟
گئدیشین سوئوق سو کیمی سؤندوروب،
یئرینده قالیبدی بیر اوووج کول، داش

گۆرنلر دئییر کی، صبر ائله بیر آز
عشقی صبر ادلی کاساسی وارمیش!؟
محبت دئدیگین سوتونسوز قالا،
یوخسا کی، پالچیقدان اوچوق دیوارمیش!؟

داها ناغیلا لارا اینانان یاشی،
چوخدان کئچیرمیشم، بؤیوموشم من
سئوگی نین سن ادلی کوریه ائوینده،
چوخدان اوشاق کیمی دؤیولموشم من
ائله ناغیلا لاردا بؤیوموشم من...

Ruhum

✿ Həvvə Nazim

Misraya çevrilir, bəndlərə dönür
 Söz olub göylərdən ələnən ruhum.
 Doşt edib özünə qələm-varağı
 Şeir in ətrinə bələnən ruhum.

Yalandan insanın durmaz qəsdinə,
 Toxunmaz kimsənin şərəf, şəstinə,
 Haqsızlıq qalayan odun üstünə,
 Narın yağış tək çilənən ruhum.

Kövrəkdir, gözləri dolub yaşayır,
 Qızılgül çöhrəsi solub... yaşayır.
 Kədər in varlısı olub yaşayır,
 Bir qismət sevinci dilənən ruhum.

روحوم

✿ حوا ناظیم

میصرع یا چئوربیلیر، بندلره دؤنور
 سؤز اولوب گؤیلردن النن روحوم.
 دوست ائدیب اؤزونه قلم- واراغی
 شعرین عطرینه بلنن روحوم.

یالاندان اینسانین دورماز قصدینه،
 توخونماز کیمسه نین شرف، شستینه،
 حاقسیزلیق قالایان اودون اوستونه،
 نارین یاغیش تکی چیلنن روحوم.

کؤورکدیر، گؤز لری دولوب یاشاییر،
 قیزیل گول چوهره سی سولوب... یاشاییر.
 کدرین وارلیسی اولوب یاشاییر،
 بیر قیسمت سئوینجی دیننن روحوم.